GLASILO SINDIKATA PROSVETNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV — LJUBLJANA, 8. JUNIJA 1960 – LETO XI. – ŠTEVILKA 12.

PROSVETNI DELAVEC

Naloge sindikalnih organizacij:

Na prvem mestu - družbeno upravljanje in reformna prizadevanja

Plenarna seja Republiškega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS

V petek, 3. junija, je bila plenarna seja Republiškega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS. Na dnevnem redu sta bili dve točki: o nekaterih vprašanjih iz dela naše organizacije je poročal predsednik Rado Peternel, o problemih strokovnega izobraževanja pa je govoril Danilo Sbrizaj. K razpravi se je oglasilo večje število članov, ki so dopolnili obe poročili.

Preden je prebral svoje poročilo, je tovariš Peternel v imenu vseh pozdravil goste, med njimi predsednika Republiškega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije za Slovenijo tovariša Staneta Kavčiča, predsednika Zveze delavskih in ljudskih univerz Slovenije Iva Tavčarja in drugih.

Tovariš predsednik se je najprej ustavil ob osrednjem dogodku v našem družbenem življenju zadnjega časa — ob V. kongresu SZDL. Zveza sindikatov Jugoslavije je kot kolektivni član SZDL poklicana, da kakor doslej tudi v bodoče usmerja delo svojih organizacij in članov v uresničenje idej, zamisli in načrtov, ki jih vsebuje kongresno gradivo od referata tov. Tita in ostalih referentov tov. Kardelja, Milentije Popovića, Krste Popivode in drugih, do zaključne kongresne resolucije. Še posebej pomembno je gradivo V. kongresa za nas, prosvetne delavce in za našo organizacijo, ker nam bo samo temeljito poznavanje njegove vsebine v obdobju, ki je pred nami, omogočilo dati našemu delu v šolah, v drugih vzgojnih domovih, v knjižnicah, v muzejih, arhivih in drugod, kjer delajo člani našega Sindikata, táko vsebino, ki bo lahko bistveno pripomogla k bodočemu razvoju naše domovine v socialistični smeri. Zato je treba, da se prosvetni delavci seznanijo s celotno vsebino kongresnega gradiva in jo v svojem delu ustrezno upoštevajo.

V naslednjem je predsednik nakazal bistvena vprašanja, s katerimi se bavijo naši člani in organizacije na terenu. To so predvsem področje družbenega upravljanja oziroma dejavnost šolskih odborov, izvajanje reformnih prizadevanj na področju šolstva, njihov materialni položaj in nekatera organizacijska vprašanja našega Sindikata.

Zadnja leta — je dejal tov. predsednik — pomenijo v organizacijskem pogledu našega šolstva bistveni napredek v primerjavi s prejšnjim stanjem. V letošnjem šolskem letu je v LRS v organizacijsko razvitih šolah zajetih skoraj 85 % vseh šoloobveznih otrok. Glede šol II. stopnje je značilno, da se sicer počasi, pa vendarle veča število strokovnih šol, pada pa število gimnazij, kar je v skladu s splošnimi tendencami našega razvoja. Prav tako je značilno za II. stopnjo šolstva dejstvo, da vztrajno narašča število dijaštva v njem. Narašča posebno število dijakov strokovnih šol in bi naraščalo še bolj, če bi to dovoljevale materialne in zlasti prostorne kapacitete.

Bistveno kvalitetno novost v našem šolskem sistemu pomeni v tem letu tudi urejanje možnosti za izobraževanje odraslih. Tako je v razne šole za izobraževanje odraslih vključenih v tem letu 8685 ljudi, od teh 5344 neposrednih proizvajalcev. Z rastjo, organizacijskim in vsebinskim urejanjem ustanov za izobraževanje odraslih postaja naš izobraževalni sistem celovit, resnično demokratičen, tak, v kakršnem bo ne le mladina, ampak vsak naš delovni človek našel možnosti za neoviran razvoj svojih sposobnosti, s tem pa za zadovoljitev svojih lastnih kakor tudi družbenih koristi in teženj.

Zadnje leto je v pogledu šolskega sistema značilno tudi po razvoju višjega šolstva. Ustanavljanje novih višjih šol (v Mariboru in drugje) in načrti za nadaljnje ustanavljanje višjih šol ima vzroke v vedno večjih potrebah našega gospodarstva in javnih služb po vedno večjem številu kvalificiranih moči, drugi vzrok pa leži v tem, da so raznim področjem našega družbenega življenja potrebni strokovnjaki z različnim obsegom znanja, z različno strokovnostjo — ker torej diferenciranost modernega družbenega življenja zahteva ustrezno organizacijo tudi na šolskem področju.

Predsednik je dalje govoril o materialnih sredstvih za tekoče poslovanje in o investicijski izgradnji šolskega in prosvetnega področja. V tem pogledu v skupnem triletnem merilu oziroma obsegu (1957—1960) še vedno zaostajamo za predvidenimi izdatki. Zaostajanje je zlasti občutno na področju investicij splošnega izobraževanja, to je v glavnem osnovnega šolstva. Zato kljub splošnemu napredku raste število šol, kjer se uvaja v večji ali manjši meri tretja izmena pouka. Takih šol je bilo v tem šolskem letu v Sloveniji 45. V strukturi šolskih proračunov je še nadalje opaziti relativno naraščanje sredstev za kritje posebnih izdatkov.

Tak materialni položaj našega šolstva ne more prispevati k hitrejšemu izboljšanju njegovega dela, zlasti bi se tudi koncepcija našega reformnega dela v ugodnejših materialnih pogojih vse hitreje uresničevala, kar pa seveda spet ne pomeni, da je že v sedanjih pogojih nemogoče bistveno izboljšati kvaliteto našega dela.

Družbenemu upravljanju v šolah več sistematične pomoči

Družbeno upravljanje je zajelo doslej vse področje, na katerem delajo člani Sindikata, najprej šolstvo, zatem druge vzgojne ustanove, knjižnice, muzeje in arhive. Z ustreznimi predpisi so tem organom določene njihove pravice in dolžnosti. Republiški odbor našega Sindikata se je letos vključil v akcijo, ki jo je začela Federacija sindikatov javnih uslužbencev, da bi se proučilo delo in poslovanje organov družbenega upravljanja na vsem področju javnih služb, med njimi pa tudi na prosvetnem. Analiza je obsegla nekatere šolske odbore na različnih vrstah šol, na različnih področjih Slovenije. Povzetek naših ugotovitev o družbenem upravljanju oziroma o delu šolskih odborov pri nas bi bil takle:

1. Šolski odbori so se v teku dosedanjega razvoja stabilizirali in postali močan ter vpliven faktor resnično demokratičnih odnosov v šolstvu;

2. Šolski odbori so razširili področje svojega zanimanja na vse širši krog vprašanj, ki zadevajo življenje v šoli: od skrbi za materialna vprašanja, ki je v začetku prevladovala, so svoje delo razširili za proučevanje socialnozdravstvenih vprašanj učencev, na učno vzgojno problematiko.

3. Šolski odbori so stremeli za čim večjim povezovanjem šole z njenim okoljem, dosegli so koristno sodelovanje z zunanjimi organizacijami in ustanovami ter pripomogli, da se spreminja šola iz prejšnje ozke učne v pravo učnovzgojno družbeno ustanovo;

4. Udeležba mladine v šolskih odborih je rodila dobre rezultate, zlasti, ker so njeni zastopniki v šolskih odborih vplivali na boljše spoznavanje resnične situacije v šoli tako članov šolskega odbora, kakor tudi šolskega zbora.

Kljub temu pa so v delu šolskih odborov tudi resne pomanjkljivosti in napake, med njimi zlasti naslednje:

1. Kljub osnovni ugotovitvi so med šolskimi odbori vendarle še tudi taki, katerih delo je v glavnem usmerjeno v reševanje materialnih vprašanj šole;

2. Često posegajo šolski odbori s svojim delom v drobna nebistvena vprašanja šolskega življenja, ki bi jih moral reševati upravitelj ali ravnatelj, zaradi tega pa izgubljajo pregled nad celoto, oziroma se jim pozornost odvrača od bistvenih vprašanj šole.

3. Izboru članov šolskih odborov pristojni organi ne posvečajo dovolj pozornosti, zato je med njimi preveč takih, ki so na drugih področjih že tako zaposleni, da ne najdejo časa še za delo v šolskem odboru, in pa taki, ki ne kažejo potrebnega zanimanja, smisla in notranje pripravljenosti za delo v šolskih odborih.

4. Organi, ki so pristojni za delo šolskih ustanov, posvečajo često premalo pažnje delu šolskih odborov, ne upoštevajo njihovih mnenj in stališč, ne skrbe za popularizacijo njihovih uspehov in za prenašanje dobrih oblik dela na druge, in podobno.

5. Organi, ki so izvolili posamezne člane za šolske odbore, se za njih delo malo zanimajo, ne zahtevajo od njih občasnih poročil.

6. Premalo skrbi se na splošno posveča uvajanju članov šolskih odborov v njih delo, njih spoznavanju z nalogami, ki naj jih šolski odbor opravlja in podobno.

Kar zadeva našo organizacijo, velja prav gotovo ugotovitev, da se je za delo organov družbenega upravljanja v šolah premalo zanimala, da ga ni sistematično spremljala in mu pomagala. To pa je prav gotovo potrebno, zlasti v tistih krajih, ki so gospodarsko, družbeno in kulturno slabše razviti in kjer se konservativna miselnost odraža tudi v delu šolskih odborov. V bodoče bo treba delu šolskih odborov s strani naših organizacij posvečati trajno primerno pozornost in, kjer bo potrebno, tudi primerno pomoč.

RAZVITI ŠE DRUGE OBLIKE DRUŽBENEGA UPRAVLJANJA V ŠOLAH

Je pa še neka druga pomanjkljivost, namreč ta, da je naše zanimanje, kolikor ga je bilo, veljalo le šolskim odborom, v glavnem pa ni zajelo ostalih organov družbenega upravljanja na šolah — učiteljskih zborov, upraviteljev in ravnateljev, prav tako pa tudi ne organov družbenega upravljanja v drugih vzgojnih in prosvetnih ustanovah (otroških vrtcih, internatih, knjižnicah, muzejih, arhivih). Prav tako bi kazalo posvečati več pozornosti delu šolskih in razrednih dijaških skupnosti, v proučevanju teh pa doseči sodelovanje s pristojnimi odbori mladinske organizacije. To bi bile naloge naše organizacije v bodoče. Prav posebno pa mislim, da bi bilo treba proučevati vprašanje, kako v bodoče širiti pristojnosti organov družbenega upravljanja v prosveti, kako poglabljati proces demokratizacije na tem področju, katerega nosilec so prav organi družbenega upravljanja, zlasti pa še, kako spremeniti način finančnega poslovanja prosvetnih ustanov tako, da bi organi družbenega upravljanja prišli tudi do ustrezne materialne baze za svoje delo.

Med organi družbenega upravljanja v šolah je zlasti eden, ki bi mu bilo treba v bodoče posvetiti mnogo več pozornosti kot do sedaj. To je učiteljski zbor. Ali ni danes položaj na večini šol tak, da učiteljski zbor nikakor še ni zaživel kot organ družbenega upravljanja, da opravlja sicer določene naloge po tradiciji, da pa nikakor ne izvršuje svojih pravic in dolžnosti, ki mu jih zakon daje, ali z drugimi besedami, kakor je bilo nedavno ugotovljeno na posvetovanju v Murski Soboti, da šolski odbor in ravnatelj upravljata, učiteljski zbor pa strokovno dela, to se pravi, poučuje. In vendar ima učiteljski zbor v šoli vodilno vlogo v učnem in vzgojnem procesu in nosi neposredno odgovornost za izvajanje učnega programa, zato je dolžan doseči, da se vsi njegovi člani temeljito seznanijo s smotri naše vzgoje, da dobro poznajo našo stvarnost in da na ta način spoznajo in razumejo tudi globlji pomen svoje učne in vzgojne funkcije. Za tako delo učiteljskega zbora pa je potreben premišljen delovni načrt, sestavljen na podlagi podrobne analize vsega dela in življenja v šoli. V tak delovni načrt bi na primer spadala vprašanja kot: povezovanje šole z družbenim okoljem, kulturno-zabavno življenje v šoli, disciplina v šoli, naloge razrednih učiteljskih zborov in njihovo delo, analiza dela razrednikov, analiza pouka posameznih predmetov in njihovega vzgojnega učinka, vprašanja strokovnega in pedagoškega izobraževanja učnega kadra itd. Mislim, da bi aktivizacija učiteljskih zborov v tem smislu mogla mnogo prispevati k izboljšanju dela na naših šolah, zato sem se tega vprašanja dotaknil posebej in menim, naj naše organizacije v bodoče položaj na tem področju bistveno izboljšajo.

Razprava predsednika RS ZSJ za Slovenijo tovariša Staneta Kavčiča

Ko je na plenarni seji Republiškega odbora Sindikata prosvetnih in znastvenih delavcev LRS 3. junija letos povzel besedo tovariš Kavčič, se je omejil predvsem na dve poglavitni vprašanji: na šolsko reformo in na materialno-družbeni položaj prosvetnih delavcev.

Pri vprašanju nadaljnje reforme našega šolstva je navedel kot enega izmed odločujočih činiteljev reformo sistema izobraževanja tistih ustanov, ki pripravljajo kadre za delo z mladino. Pri tem smo doslej preveč zanemarili naša učiteljišča; potrebno bo, da dobimo čimprej pedagoške akademije, ker so se učiteljišča, kakršna imamo danes, preživela. Treba bo najti tudi načine, kako posredovati sedanjim učiteljskim kadrom čimveč možnosti za pridobitev večjega znanja in s tem višje strokovne kvalifikacije.

V zvezi z materialnim in družbenim položajem našega prosvetnega delavca se pogosto slišijo različne pripombe in kritike. Tovariš Kavčič je dejal, da so te pripombe po večini povsem upravičene in da je napočil čas, ko bo potrebno resno razmisliti o temeljitih spremembah tudi na tem področju. Zlasti so v času intenzivnega razvoja vsega našega družbenega življenja, ki temelji na vedno večjem uveljavljanju družbenega samoupravljanja, postali pravi anahronizem pojavi, ki pomenijo samo ostanek starega administrativnega, birokratskega urejanja prosvetnih vprašanj v zveznem merilu. Republiki, okrajem, zlasti pa občinam bomo morali prepustiti občutno večje kompetence pri odločanju o teh vprašanjih in se zanesti na organe družbenega upravljanja, da bodo v okviru svojih lokalnih potreb in možnosti regulirali prosvetno politiko.

Sindikati se zavedajo in že dalj časa proučujejo to problematiko; v kratkem bodo začeli z večjo akcijo, da bi tako prosveti kakor zdravstvu in javni upravi pomagali priti do nove perspektive, s pomočjo katere se bodo lahko rešili zdaj na videz skoraj nerešljivi problemi nagrajevanja in pridobivanja novih sredstev in kadrov za te službe.

V prvi vrsti pa je važno, da obračunamo z administrativno, uravnilovsko miselnostjo v lastnih vrstah — je zaključil tovariš Kavčič.

Izvajanje šolske reforme - najvažnejša naloga sindikalnih organizacij

Poteka tretje leto, odkar se naš šolski sistem gradi in izpopolnjuje na načelih, ki naj bi šolo in vzgojne ustanove na sploh približali resničnim potrebam socialistične družbe. To prihaja do izraza tako v spreminjanju organizacijskega sistema našega šolstva, v izobraževalni vsebini, vzgojnih prizadevanjih v sproščenem delovnem vzdušju, ki naj preveva vse naše izobraževalno in vzgojno delo. Ta prizadevanja so doslej dala določene rezultate, ki so vidni predvsem v osnovni šoli, kjer v večjem delu razredov že delajo po novih programih. Na drugih šolskih področjih, v gimnazijah, strokovnih šolah, v posebnem šolstvu, v otroških vrtcih, internatih, v glavnem še delajo po starih programih, vendar pa tudi ta vzgojna področja prevzema duh nove reformirane šole, ki se očituje v demokratizaciji oblik notranjega šolskega življenja, v prizadevanju po aktivnejši vlogi dijaka, oziroma gojenca v izobrazbenem in vzgojnem procesu, v smotrnem vključevanju šole v življenje njenega okolja itd.

Seveda bi mogel biti proces te vsestranske preobrazbe vsega našega šolskega, izobraževalnega in vzgojnega področja še dinamičnejši in uspešnejši, če se mu ne bi stavljale na pot različne objektivne, pa tudi subjektivne ovire.

Med ovire subjektivne narave je v prvi vrsti šteti premajhno pripravljenost pri določenem delu prosvetnih delavcev samih za vsestransko vključitev v reformno prizadevanje. Ta rezerviranost ima različne vzroke: eden izmed njih je stališče, da se spričo slabe materialne baze našega šolstva ne da mnogo napraviti in da zato prizadevanja nimajo mnogo smisla; drugi je v tem, da se marsikateri naš prosvetni delavec še ni dokopal do osnovnega smisla in pomena naših reformnih teženj in da zaradi tega njegova čustvena plat v tem delu ni udeležena. Iz takega nezadostnega razumevanja izvirajo različni kritični odnosi do posameznih postavk naše šolske reforme. Kot primer navajam dejstvo, da prihaja v velikem delu zapisnikov o občnih zborih naših sindikalnih podružnic do izraza odklonilno ali vsaj zelo skeptično stališče glede določil, ki jih vsebuje naš zakon o osnovni šoli v zvezi z napredovanjem učenca iz razreda v razred. Bojazen pred nižanjem nivoja, pred špekulacijami in podobno, so pojavi, ki jih je v zvezi s tem opaziti pri nekaterih naših članih. In vendar menda v našem šolstvu zlepa ni najti hujšega pojava, kot je bil tisti, da je do nedavna komaj dobra četrtina šolskih obveznikov v normalnem času v resnici končala obvezno šolo. Da bi se stvar v resnici in ne le navidezno izboljšala, pa bo treba novih dodatnih naporov v prizadevanju našega prosvetnega delavca, so potrebne dopolnilne oblike pouka, da bi to lepo zamisel bilo mogoče v resnici izvesti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

7. junija letos je dovršil 60 let življenja podpredsednik Zveznega izvršnega sveta in predsednik Prosvetnega sveta Jugoslavije tovariš RODOLJUB ČOLAKOVIĆ.

Znane so zasluge tov. Čolakovića kot enega naših največjih revolucionarjev, organizatorjev NOV, književnika in prosvetnega delavca v naših najvišjih prosvetnih organih. V novejšem času si je tov. Čolaković prizadeval zlasti na problematiki reforme našega šolstva in pri tem poudarjal pomen napredne prakse v pionirskih in šolskih zadrugah, v svobodnih aktivnostih in podobno. Skrbel je za to, da bi v vzgojnem delu prišla do potrebnega izraza družbena dejavnost učencev in da bi v šolah zavladal duh humanizma v odnosih med učiteljem in učenci kakor tudi razne oblike družbenega upravljanja.

Revolucionarju tovarišu Rodoljubu Čolakoviću želijo prosvetni delavci Slovenije, ki jih veže veliko lepih spominov na srečanja z njim, še vrsto dejavnih let in mnogo uspehov pri skupnih naporih za ureditev naprednega šolstva!

PLENARNA SEJA REPUBLIŠKEGA ODBORA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ta kritika je naperjena proti eni najbolj humanih postavk naše nove šole. Podobnih primerov nezadostnega razumevanja naših prizadevanj za šolsko reformo je več in mislim, da ni nujnejše naloge za naše organizacije, kjer taki pojavi so, kakor ta, da odpravijo take in podobne pomisleke, ki ovirajo uspešnejše delo.

Vsekakor so naloge, ki se prav v pogledu intenzivnejšega in hitrejšega uresničevanja posameznih postavk šolske reforme postavljajo pred naše sindikalne organizacije, številne in različne in med vsemi njihovimi nalogami najvažnejše in najbolj pereče. Zato bi bilo v bodoče potrebno bolj kot doslej organizirati smotrno evidenco rezultatov šolsko-reformnih prizadevanj. Predlagamo, da bi pri tem delu sodelovali ustrezni upravni organi, tajništva in sveti ljudskih odborov, organi prosvetno-pedagoške službe in naše organizacije. S tem bi se dobre izkušnje popularizirale, prenašale iz šole v šolo, na napake in pomanjkljivosti pa bi lahko sproti opozarjali.

V nadaljevanju svojega poročila je predsednik govoril tudi o objektivnih ovirah pri izvajanju šolske reforme. Med njimi je omenil zlasti pomanjkanje šolskega prostora, pomanjkanje učnega kadra in iz tega izvirajoča preobremenjenost velikega dela v prosveti zaposlenih ljudi, dalje neprimerno opremljenost šol z učili in podobno.

Na področje šol druge stopnje, gimnazij in strokovnih šol, so reformna prizadevanja doslej posegla le deloma. To velja za njihovo izobraževalno vsebino, za njihove predmetnike in učne načrte. Ni pa seveda nikakršnih ovir za uvajanje v te šole drugih novosti, ki jih prinaša reforma. To so notranji režim in medsebojni odnosi v šoli, večje sodelovanje šole z okoljem, uvajanje raznih oblik dijaške samouprave itd. Zdi se, da bi bilo mogoče tudi ob starih učnih načrtih doslej narediti več, kakor smo v splošnem napravili, prav gotovo pa je bila to tudi naloga naših organizacij in ostaja tudi v bodoče.

O NOVEM TIPU GIMNAZIJE IN ŠTUDIJU NA FAKULTETAH

Splošni zakon o šolstvu je določil mesto, ki naj ga ima gimnazija v našem šolskem sistemu in je v splošnih potezah opredelil tudi njen značaj kot splošno izobraževalne šole. Medtem ko so nekatere druge republike že sprejele posebne zakone o gimnaziji, v Sloveniji še vedno razmišljamo o značaju te šole v bodoče. Po najnovejšem konceptu naj bi se gimnazijski študij pri nas ne delil, kakor je bilo prvotno predvideno, v dve smeri, v družbeno-jezikovno in naravoslovno smer. ampak naj bi bil v bistvu enoten, obsegajoč splošnoizobraževalne predmete, tako družbene kakor tudi naravoslovne za vse dijake v enakem obsegu. Poudarek naj bi bil na proučevanju družbenih ved. Kot posebno značilnost bodoče gimnazije predvideva načrt posebno področje delovne vzgoje v obliki tehnične vzgoje in proizvodnega dela. S tem predmetom bi bilo mogoče močno ublažiti enostransko intelektualno in abstraktno usmerjenost gimnazij. Organizacije našega Sindikata v gimnazijah in strokovnih šolah naj bi spremljale potek letošnjih prvih zaključnih izpitov po novem načinu in pomagale izdelati končno analizo o njih.

Tovariš predsednik je v nadaljevanju obširneje govoril o pripravljalnem delu za reformo študija na fakultetah ljubljanske univerze. Že jeseni se bo študij na večini fakultet in oddelkov začel na nov način. Izhodišče za reformna prizadevanja je tudi na tem področju ugotovitev, da je bil študij doslej predolgotrajen, da zahteva sodobno gospodarstvo in delo na področju raznih javnih služb več strokovnjakov, kot so jih fakultete dajale doslej. Rezultat te ugotovitve so novi študijski načrti, po katerih se v jeseni skoraj na vseh študijskih panogah preide na stopenjsko organizacijo študija, to je na prvo stopnjo, ki traja praviloma dve leti, nadaljnjo drugo stopnjo enakega trajanja in tretjo stopnjo ali diplomski študij, ki naj bi vzgajal specialiste za posamezna področja in uvajal kandidate v raziskovalno delo. Če hočemo v dveh letih usposobiti študenta za prakso, je treba s prvim semestrom začeti s podajanjem praktičnih predmetov in omejiti teorijo na najnujnejšo mero, poglabljanje teoretske podlage pa je treba prepustiti drugi in tretji stopnji študija. Poleg drugega bomo s tako reformo dosegli tudi to, da se bodo višje šole smiselno vključile v naš šolski sistem, saj bodo po rangu postale enake prvi stopnji fakultetnega študija in bo načeloma tudi možen prestop iz njih v drugo stopnjo študija na ustreznih fakultetah.

Za šolsko življenje ima ta preobrazba fakultetnega študija poseben pomen v tem, da zajame tudi obe fakulteti, na kateri se izobražuje prosvetni kader — naravoslovno in filozofsko fakulteto. S tem bi v kratkem času pridobili poleg obstoječe VPŠ še dve šoli, ki bi vzgajali kader za poučevanje na višji stopnji osnovne šole.

Tudi naši tovariši v muzejih si v zadnjem času močno prizadevajo, da bi napravili iz muzejev v prvi vrsti žive prosvetne ustanove, da bi jih čim tesneje povezali s šolami. Prav tako pa je omembe vredno prizadevanje tovarišev v ljudskih in študijskih knjižnicah za izboljšanje njihove strokovne dejavnosti.

Ena izmed osnovnih zahtev naše družbe do šole je v tem, da bi bila ta čim tesneje povezana z našo stvarnostjo. Da bi vzgajala in izobraževala mlade ljudi s stališča, da se bomo kasneje čim lažje in uspešneje vključili v razna področja življenja socialistične skupnosti. Čeprav pa se je v mnogih splošnoizobraževalnih, zlasti osnovnih šolah že storilo mnogo za uresničenje te zahteve, se vendar kaže nujna potreba, da se podvzamejo nadaljnji odločni ukrepi, da bi se proces prilagojevanja šolskega dela družbenim potrebam še bolj pospešil. Doslej so se problemi šol obravnavali v glavnem v okviru organizacij prosvetnih delavcev, brez aktivnejšega sodelovanja ostalih zlasti gospodarskih činiteljev. Te diskusije so potekale bolj s pedagoških stališč, zahteve gospodarstva ali stvarnega življenja pa niso vedno prihajale do potrebnega izraza. Zato pripravlja Centralni odbor našega Sindikata v sodelovanju s sekretariatom Zveznega izvršnega sveta za prosveto in kulturo, z zveznim Zavodom za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj ter z drugimi ustanovami in organizacijami posvetovanje, ki bo posvečeno problemu vsklajevanja dela splošnoizobraževalnih šol z razvojem in potrebami gospodarstva in družbe.

Ideološko-politično delo

Ideološki in politični študij je bil vedno bistveni sestavni del v delu naših organizacij. Te so se teh nalog v glavnem vedno tudi zavedale. Prosvetni delavci so skupaj s člani Zveze komunistov proučevali program ZK kakor tudi druge ideološke teme. Pri tem pa moramo ugotavljati tudi marsikatere pomanjkljivosti. Često je bilo in je to delo povsem teoretsko, brez povezave s konkretno življenjsko situacijo, brez prizadevanja, da bi za teoretske postavke skušali najti podkrepitve s primeri iz življenja, iz gospodarskega in družbenega razvoja komune. Tako formalistično idejno delo ne prispeva ničesar k idejnemu razvoju onega, ki študira. Posledice slabega idejnega dela pri določenem številu našega članstva se nujno javljajo kot slabosti naše šole, v najslabši obliki pa še vedno tudi kot klerikalizem in podobno. Na tem področju v izboljšanju ideološko-političnega dela, da bi to resnično prekvasilo slehernega našega člana, je ena najnujnejših, pa tudi najtežjih nalog naših organizacij, kateri bi te morale posvetiti svoje najboljše moči.

Podlaga ideološkemu delu našega članstva v prihodnjem obdobju naj bo gradivo V. Kongresa SZDL. Okrajna in občinska politična vodstva bodo v ta namen gotovo izdelala študijske programe in smatramo, da ne bi bilo prav, če bi se članstvo naših organizacij kakorkoli izolira lo od študija, ki se organizira na področju, kjer živi in dela. Člani naših organizacij naj študirajo tako, kot bo to veljalo za druge člane SZDL na terenu. Naše organizacije naj dodatno vključijo v program svojega študija še naslednje teme, v kolikor programi ideološko-političnega dela na posameznih naših terenih ne bi vsebovali takih ali podobnih tem.

1. Glavne značilnosti naše industrijske in kmetijske proizvodnje in plan perspektivnega razvoja v razdobju 1961—1965;

2. Družbeno-ekonomski sistem in vloga našega Sindikata v njegovem nadaljnjem razvoju;

3. Družbeno-ekonomski smisel novega načina nagrajevanja delovnih ljudi pri nas;

4. Družbeni efekti znanstveno-raziskovalnega dela;

5. Družbeni smisel in možnosti povezovanja šole z družbenim okoljem;

6. Mednarodni problemi in vloga Jugoslavije v razvoju aktivne miroljubne koeksistence in v jačanju mednarodnega delavskega gibanja.

Sugestije za delo podružnic

Republiški odbor smatra, da je bil ukrep, ki smo ga izvedli pred letom dni, da smo namreč obenem s spojitvijo prejšnjih ločenih združenj in društev v enoten Sindikat ukinili tudi okrajne odbore teh združenj, smotrn in da so posledice ugodne. S tem so se naše osnovne organizacije bolj začutile kot sestavni del skupne sindikalne organizacije. Danes imajo vsi okrajni sindikalni sveti posebne organe — komisije — za proučevanje problematike našega Sindikata; večina teh komisij prizadevno dela ter najde za svoje delo vsako podporo pri sindikalnem svetu, od nekaterih pa je treba v bodoče pričakovati boljšega dela. Glede formiranja podružnic mislimo, da je na večini terena stvar pravilno rešena, da smo šli, kjer je bilo mogoče in smotrno, na industrijski princip, da pa smo ponekod le premalo razmislili in pustili prevelike podružnice, obsegajoče velike terene in preveliko število članstva. Treba je stremeti za tem, da bi bile podružnice čim bolj sposobne samostojnega življenja, hkrati pa tesno povezane s svojimi občinskimi sindikalnimi sveti.

Centralni odbor našega Sindikata je pripravil tematiko vprašanj, s katerimi naj bi se v prihodnjem obdobju v prvi vrsti bavile naše organizacije:

1. Dejavnost šole pri uresničevanju zahtev, izraženih v zakonu o šolstvu in drugih dokumentih v smislu vsklajevanja tega dela s potrebami sodobnega življenja;

2. Možnosti za nadaljnje razvijanje organov družbenega upravljanja na področju šolstva in prosvete v zvezi s splošno težnjo nadaljnjega razvijanja družbenih odnosov pri nas;

3. Uvajanje učencev v razumevanje bistva stimulativnejšega načina nagrajevanja ljudi na sedanji etapi našega družbenega in gospodarskega razvoja;

4. Kako vnašati elemente družbenega plana gospodarskega razvoja komune in naše države v učno-vzgojni proces;

5. Kakšne možnosti so v občini za pospeševanje dela šole na področju delovne tehnične vzgoje;

6. Novi sistem izobraževanja strokovnih kadrov;

7. Dosedanje delo na izpopolnjevanju učnega osebja in možnosti njegovega izboljšanja;

8. Možnosti stimulativnejšega načina nagrajevanja prosvetnih delavcev;

9. O vsklajevanju stališč in akcije šole, družine in družbe v vzgajanju in izobraževanju mladega rodu;

10. Oblike in vsebine političnega izobraževanja mladine v šoli in dejavnost družbenih organizacij na tem področju;

11. Otroške in mladinske organizacije v šoli ter možnosti dela našega Sindikata v zvezi z njihovo aktivnostjo.

To ni delovni načrt, ki bi ga Centralni odbor ali Republiški odbor predpisovala osnovnim organizacijam, naštete probleme je razumeti le kot sugestije za delo naših podružnic.

Beseda o materialnem položaju prosvetnih delavcev

O tem vprašanju se med prosvetnimi delavci vseh vrst in strok mnogo razpravlja, največ v tem smislu, da prosvetni delavci za svoje delo niso ustrezno nagrajeni. Zlasti lete pripombe na nagrajevanje dela, ki ga prosvetni delavci opravljajo preko določene norme, torej za nagrajevanje tako imenovanih nadur. Vsem nam je znano, da so republiški organi za to pripravljali ustrezen predpis, ki bi bil v glavnem to vprašanje zadovoljivo rešil. Pri izdelavi je sodelovala tudi naša organizacija. Zlasti je bila dobra stran pripravljenega predpisa ta, da je bilo plačilo za nadurno delo postavljeno v odvisnost od vsakokratne osnovne in položajne plače in bi se torej s porastom teh dveh avtomatično zvišali tudi honorarji za nadure. Predpis je bil končno potrjen, toda na žalost le z zelo omejeno veljavnostjo samo za prave honorarce, za ljudi, ki so stalno zaposleni izven šol. Razlog za to je, da za izdajo predpisa, ki bi urejal to vprašanje tudi za stalno osebje, manjka predpis, ki ga predvideva 239. člen zakona o javnih uslužbencih, ki pravi v svojem četrtem odstavku: »Natančnejše določbe o normah rednega dela oziroma rednega števila ur in o višini plačila predpiše Zvezni izvršni svet.« Ta zakon je stopil v veljavo 1. januarja 1958, torej skoraj pred dvema letoma in pol. V tem času pa — kakor kaže — ni bilo mogoče izdelati predpisa.

V času, ko se od prosvetnega delavca pričakujejo izjemni napori za uresničenje koncepta šolske reforme, skušajo nekateri ljudski odbori, okrajni in občinski, po svoje urediti to pereče vprašanje. Centralni odbor našega sindikata je znova opozarjal na nujnost, da to vprašanje čimprej smotrno uredimo. To je le ena od zahtev, ki jih naše članstvo po pravici uveljavlja. So pa še druge, ki so sicer manj pereče, bi jih pa bilo treba prav tako urediti: na primer ureditev napredovanja tovarišev v nazivih kustos, bibliotekar, konservator in arhivar. Sem spada zahteva po ureditvi letnega odmora za tovariše in tovarišice v vzgojnih domovih, otroških vrtcih in internatih, dalje zahteva, da tudi za prosvetne delavce velja 211. člen ZJU, po katerem je uslužbencu, ki ima najmanj 15 let službe, od tega vsaj deset let v državnih organih, službo nemogoče odpovedati, ki pa velja le za uslužbence upravne stroke. Da se ureditev teh vprašanj zavlačuje, ustvarja med članstvom občutek, da se njihovo delo ne ceni pravilno, vse to pa v neki meri vpliva tudi v tem smislu, da postaja poklic prosvetnega delavca — zlasti šolskega — med mladimi ljudmi neprivlačen.

Tov. predsednik se je nato dotaknil vprašanja stimulativnejšega načina nagrajevanja prosvetnih delavcev. Osnovna ugotovitev, da sedanji način nagrajevanja na tem področju ni dober, ker je višina prejemkov posameznega uslužbenca skoraj izključno odvisna od formalne kvalifikacijske stopnje in službene dobe, ker enako nagrajuje najbolj prizadevnega in najbolj lagodnega — ta osnovna ugotovitev je vsem jasna in jo vsi sprejemamo. Ko pa bi hoteli dalje k drugačnemu načinu, po katerem bi se pravičneje nagrajevalo delo, njegova kvaliteta in uspešnost, pa se ustavimo, češ da ni objektivnih meril. Zadeva gotovo ni enostavna in se ne bi kazalo prenagliti, vendar bi bilo treba iskati možnosti, kako izboljšati način nagrajevanja tudi pri nas, ker tak, kakršen je, gotovo ni dober. Morda bi se dalo izpopolniti sistem ocenjevanja in od njega napraviti vsaj deloma odvisne tudi zaslužke prosvetnih delavcev. Treba bi bilo vsekakor, da naši kolektivi začno resno razmišljati o problemu; skepsa in ironija gotovo nista način, s katerim bi se kazalo lotevati tega težavnega vprašanja.

Komisija pri Republiškem odboru našega sindikata, osnovana v ta namen, bo skrbno proučila vsak predlog, ki bi ga nam v zvezi z nagrajevanjem poslale naše organizacije in ki bi mogel pomagati pri reševanju te problematike.

Pri reformi strokovnega šolstva

prosvetni delavci ne moremo stati ob strani

Na plenarni seji Republiškega odbora sindikata je o problemih strokovnega izobraževanja govoril tov. Danilo Sbrizaj

V zvezi z reformo strokovnega izobraževanja bi morali v smislu splošnega zakona o šolstvu tekom dveh let dobiti splošni zakon o strokovnih šolah kot osnovo za izdelavo podrobnejših predpisov s tega področja. Vendar je v sedanjem izredno dinamičnem razvoju našega gospodarstva še nemogoče pravno fiksirati tako občutljivo problematiko, kakor je področje strokovnega izobraževanja. Prav zato se je naš najvišji predstavniški organ — Zvezna ljudska skupščina — odločil, da sprejme namesto zakona posebno **resolucijo o izobraževanju strokovnih kadrov** kot zakonodajni akt, ki bo prožnejši in primernejši za sedanje obdobje reforme celotnega sistema izobraževanja pri nas.

Kvalitetna in kvantitetna sprememba v našem gospodarstvu, dalje uspešen prodor nagrajevanja po učinku in končno graditev solidnejše baze za osnovno splošno izobrazbo naših ljudi v reformiranih šolah nujno zahtevajo tudi prožnejšo, sodobnejšo zgradbo sistema strokovnega izobraževanja.

Zato ni nič čudnega, če so o tem v zadnjih letih razpravljali na raznih mestih in ob raznih priložnostih, tako gospodarske organizacije in tudi sindikati. Pri tem je bila zlasti pomembna razprava na V. plenumu RS ZSJ letos februarja in odgovarjajoči sklepi. Naj omenimo samo, da je stališče našega najvišjega sindikalnega foruma usvojil tudi drugi plenum CK ZKS. Končno je prišlo tudi na zasedanju Ljudske skupščine LRS konec aprila do razprave in do resolucije o uvajanju vzpodbudnih oblik razdeljevanja osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah in o strokovnem izobraževanju v zvezi s produktivnostjo dela.

Kot najvažnejše ugotovitve vseh teh razprav lahko navedemo naslednje:

1. Prilagoditi moramo strokovno izobraževanje doseženi stopnji v razvoju proizvodnih sil in težnjam našega nadaljnjega gospodarskega razvoja.

2. Današnji, pretežno obrtniško zasnovani profili naših strokovnih kadrov in formalna kvalifikacijska stopnja so postale ovira za nadaljnji razvoj našega gospodarstva.

3. Usmeriti se moramo k izobraževanju takih delavcev, kokršne naša industrija in druge gospodarske panoge dejansko potrebujejo.

4. Poleg strokovnih šol moramo začeli graditi nov sistem strokovnega izobraževanja v podjetjih in v strokovno izobraževalnih centrih.

5. Prilagoditi moramo strokovno izobraževanje različnim izvorom kadrov.

6. Osnova slehernega strokovnega izobraževanja mora biti popolna splošna izobrazba.

Slabosti dosedanjega strokovnega izobraževanja

Pri vseh teh razpravah so bile izrečene tudi mnoge kritike na račun našega sedanjega strokovnega izobraževanja. Poudariti je treba, da kritike niso iskale vzrokov za tako stanje v subjektivnih činiteljih, temveč predvsem v tem, da je sedanja stopnja izobraževanja posledica dosedanje stopnje razvoja proizvajalnih sil. Zato se je smatralo, da je glavni nosilec proizvodnje obrtno kvalificiran delavec, ki mora obvladati čimveč ali celo vse faze proizvodnega postopka. V zvezi s tem so bili ne le učni načrti na strokovnih šolah, temveč celo strokovno teoretični deli izpitnih programov za tiste kandidate, ki so se priučevali na delovnem mestu, zelo obširni in raztegnjeni in so dajali mnogo poudarka predmetom splošne izobrazbe.

Priučevanje na delovnem mestu kot ena izmed oblik strokovnega izobraževanja večinoma še ni organizirano in ni sistematično. Glavna njegova hiba je v prvenstveni usmerjenosti na pridobivanje kvalifikacij in ob tem zanemarjanje oblike pridobivanja znanja za potrebe delovnega mesta.

Glavna slabost kvalifikacijskih stopenj je v tem, da so postavljene administrativno z določenimi predpisi in da tudi predpisi o strokovnih šolah, celo novi splošni zakon o šolstvu, poznajo stopnje šol, ki dajejo absolventom stopnjo kvalificiranega ali nekvalificiranega delavca oziroma strokovnega uslužbenca, in zato že samo spričevalo, da je nekdo končal določeno šolo, avtomatično ugotavlja stopnjo strokovnosti.

Na ta način nastaja vrzel med stopnjo strokovnosti, ki jo daje formalno neka oblika izobraževanja, in tisto, ki jo dejansko zahteva proizvodni proces. To se najlepše vidi v primerih, da delavci, ki z izpitom dosežejo n. pr. stopnjo kvalificiranega delavca, že samo zato zahtevajo višji osebni dohodek, čeprav opravljajo popolnoma isto delo kot pred izpitom.

Nadaljnja slabost dosedanjega načina priučevanja na delovnem mestu je v izpitnih programih, ki imajo obilo snovi, katere delavec na delovnem mestu ne rabi, na drugi strani pa za vse tri stopnje kvalifikacije zahtevajo isto strokovno znanje in postaja s tem izpit le formalnost za dosego dokumenta o višji stopnji.

Pogoji za pridobivanje kvalifikacijskih stopenj so administrativno unificirani glede na čas zaposlitve, ki je potreben, da se delavec javi k izpitu, ne oziraje se na dejansko znanje in sposobnosti delavca.

Dalje stopnje kvalifikacije ne zajemajo vseh delovnih mest, temveč samo tista, ki so uradno priznana. Zaradi tega se dostikrat dogaja, da delavci samo zaradi dosega višje stopnje delajo izpit iz poklica, ki ga dejansko niti ne opravljajo.

Seveda so vsemu temu vzrok predvsem administrativno predpisane koristi delavcev, ki so odvisne od teh stopenj. Tu so mišljene plače, pokojnine, invalidnine, minimalni osebni dohodek, dnevnice itd. Dalje je z veznimi predpisi določeno, da n. pr. trgovske in gostinske gospodarske organizacije ne smejo zaposlovati na delovna mesta ljudi, ki nimajo po predpisih primerne določene stopnje kvalifikacije.

Vse to sili delavce, da se izobražujejo in izpopolnjujejo za dosego čimvišje stopnje kvalifikacije, podjetja pa, da k temu usmerijo svojo organizacijsko dejavnost, zlasti še, ker je od čimvišje kvalifikacijske strukture odvisna količina minimalnega osebnega dohodka kot finančnega instrumenta za delitev dohodka.

Vse bi bilo v redu, če bi na ta način pridobljeno strokovno znanje dejansko izboljševalo procese na delovnih mestih. Toda žal v večini primerov ni tako in je znanje, ki ga je delavec s tem dosegel, drugačno od znanja, ki ga dejansko potrebuje na delovnem mestu.

Nadaljnja slabost našega strokovnega izobraževanja je v tem, da se proizvodno delo ne smatra za enakovredno teoretičnemu delu in se zato dostikrat celo šolske delavnice pretvarjajo v sredstva za razumevanje in dopolnjevanje teorije, namesto da bi teorija bila dopolnilo prakse. Zato v taki obliki tudi šolske delavnice ne morejo nadomestiti proizvodnega dela.

Dalje: počitniške prakse v podjetjih so večinoma neorganizirane in nesistematične. Praktično delo vajencev v delavnicah je nenačrtno in prilagojeno potrebam delavnic po delovni vrsti, ne pa strokovnemu izobraževanju.

Osnovne slabosti izobraževanja strokovnih kadrov v rednih šolah za kvalificirane delavce so naslednje:

Razmerje med strokovnimi in splošnoizobraževalnimi predmeti ni ustrezno zlasti na vajenskih šolah, kjer zavzemajo splošnoizobraževalni predmeti še vedno več kakor 40 % ur. Dalje so učni programi preveč splošni, premalo specializirani, kar ima za posledico slabo pripravljenost absolventov na delovno mesto.

Vajenske šole pripravljajo 58 % učencev iz obrti in na obrtni način proizvodnje in le 28 % učencev iz industrijskih podjetij ter 14 % iz trgovskih in gostinskih podjetij, kar je glede na vlogo in mesto industrije občutna anomalija.

Tudi doba trajanja vajenskih in industrijskih šol je preveč administrativno unificirana, saj znaša z redkimi izjemami 3 leta, ne glede na zahtevnost posameznih poklicev in strok.

Razen pri industrijskih šolah je večinoma šibka povezava med šolami in ustreznimi gospodarskimi organizacijami. Slednje imajo premalo pristojnosti glede učnih načrtov, organizacije pouka in praktičnega dela.

Podobne in še večje slabosti bi lahko našteli tudi za tehnične in druge strokovne šole.

Zmanjšale naj bi se razlike med ročnim in umskim delom

Resolucija o izobraževanju strokovnih kadrov naj odpre predvsem zakonite možnosti za odpravo dosedanjih slabosti in postavi smernice za hitrejše, bolj množično in bolj pestro izobraževanje raznovrstnih strokovnih kadrov. Pri tem nas mora voditi dejstvo, da naša družba potrebuje zaradi različnih tipov proizvodnje zlasti v industriji in zaradi dinamičnega razvoja najrazličnejših druž-

PLENARNA SEJA REPUBLIŠKEGA ODBORA

benih služb veliko število kadrov z različnim strokovnim znanjem. Ti naj bi se regrutirali na razpoložljive načine: iz mladine, ki prihaja iz šol, iz ljudi, ki prihajajo z dežele v mesto in jih je treba vključevati v delovna razmerja ter strokovno usposobiti, in končno iz že zaposlenih delavcev in nameščencev, katerih strokovno znanje je treba širiti in spreminjati v skladu s potrebami gospodarstva in javnih služb. Gre skratka za odpravo kakršnegakoli togega režima na poti strokovnega izobraževanja.

Za zagotovitev vseh možnosti za izobraževanje velikega števila strokovnih kadrov in za zadostitev potrebam po raznovrstnosti teh kadrov predvideva resolucija, da bodo gospodarske organizacije in javne službe imele pravico, da same ustanavljajo šole za strokovno izobraževanje svojih kadrov. Dalje, da same določijo tudi predmetnike in učne načrte teh šol. To pa seveda nalaga gospodarskim organizacijam in javnim službam tudi dolžnosti, da dobro proučijo potrebe po kadrih, njihove profile in načine strokovnega izobraževanja, od delavcev do obratnih inženirjev.

Resolucija je še nadalje obdržala priznane stopnje strokovnega izobraževanja, in sicer:

1. specializiran oz. priučen delavec,
2. kvalificiran delavec oziroma tehnik,
3. visoko kvalificiran oziroma obratni inženir,
4. visoko strokovni inženirski in drugi kadri.

S temi stopnjami naj bi se z družbeno priznano vrednostjo strokovne izobrazbe zmanjševala razlika med ročnim in umskim delom, na drugi strani pa te stopnje ne pomenijo več neke administrativno dodeljene stopnje kvalifikacije, ki bi že sama po sebi dajala njihovim nosilcem določene pravice v delovnem razmerju. Zato te stopnje pomenijo prehod od sedanjega stanja na bodoče, v katerem takšna delitev najbrž sploh ne bo potrebna.

V zvezi s tem se pojavlja tudi vprašanje, da strokovna izobrazba še vedno ne pomeni tudi dejanske strokovne usposobljenosti. Ta ločitev strokovne izobrazbe od strokovne usposobljenosti pa nikakor nima namena zmanjševati pomena strokovnega šolanja, temveč želi le poudariti, da ni toliko važno, katera šola oziroma izobraževalna oblika daje določeno strokovno usposobljenost, temveč je važno le to, da ta strokovna usposobljenost obstaja, tudi če si jo je nekdo pridobil n. pr. na krajšem tečaju in podobno.

V zvezi s tem resolucija ne predvideva, da bi vse šole imele pravico glede verifikacije oziroma družbenega priznanja določene strokovne usposobljenosti. Praviloma bodo tako verifikacijo dajale le tiste strokovne šole, od katerih absolventov se zahteva taka usposobljenost, da je od nje odvisna varnost in zdravje ljudi. Šole te vrste, n. pr. medicinske šole, bodo zato morale imeti točno predpisano strokovno raven. Druge strokovne šole pa bodo imele to obveznost le v primeru, če bodo njih ustanovitelji zainteresirani, da njih absolventi lahko nadaljujejo šolanje na višji stopnji izobraževanja. Vsi ostali dokazi oziroma spričevala o strokovni usposobljenosti naj bi imeli le ožji značaj, saj se predvideva, da naj taka spričevala izdajajo celo posamezne tovarne, seveda brez neke obveznosti za druge tovarne. V primeru, če bo ustanovitelj šole zainteresiran, da si učenci pridobijo izobrazbo na eni izmed splošno priznanih stopenj strokovne izobrazbe, ki dajejo tudi pravico do nadaljnje višje strokovne izobrazbe in ki so predpostavka za strokovno izobraževanje na ozemlju vse države, bo potrebno samo, da ista izpolnjuje minimalne pogoje, ki jih bo podpisal pristojni republiški organ.

Tak način usposabljanja kadrov pomeni torej večjo specializacijo kakor sedanji, pri tem pa vse možnosti za nadaljnje dodatno strokovno izobraževanje.

Tudi glede vsebine strokovnega izobraževanja se opaža v resoluciji težnja k strokovni specializaciji, kar daje poudarek strokovnemu izobraževanju v ožjem smislu, z opuščanjem pretiranega poudarjanja predmetov splošne izobrazbe. S tem se nikakor ne zanika potreba po splošni in družbeno-ekonomski politični izobrazbi, pač pa se to izobraževanje prepušča ostalim organizacijam v našem enotnem celotnem izobraževalnem sistemu (ljudske in delavske univerze, razni tečaji. radio, televizija, časopisi, revije in tako dalje).

Glede osnovne izobrazbe izhaja resolucija s stališča, da je dovršena osnovna šola praktično edini formalni pogoj za kakršnokoli nadaljnje šolanje. Ker pa še nismo dosegli stanja, da bi vsi otroci dejansko dovršili osnovno šolo, se predvideva možnost, da se začne strokovno izobraževanje lahko tudi brez osnovne šole pod pogojem, da si kandidat kasneje in vzporedno pridobi osnovno izobrazbo.

V organizacijskem smislu je značilno združevanje šolskega in izvenšolskega izobraževanja ter izobraževanja odraslih v enoten sistem. Tako naj bi ustanove za strokovno izobraževanje v bodoče usposabljale mladino in odrasle hkrati. S tem v zvezi odmerja resolucija izredno pomembno vlogo strokovnim šolskim centrom, ki naj kompleksno izobražujejo strokovni kader za posamezne panoge vse od priučenega delavca do višjega tehnika in obratnega inženirja. Tu se bo kader lahko mnogo hitreje izobraževal z najbolj racionalnim izkoriščanjem učnega kadra, prostorov, učil, delavnic itd.

Razen šolskih centrov pa predvideva novi sistem tudi centre za strokovno izobraževanje delavcev v podjetjih, obliko, ki je pri nas v Sloveniji že v polnem razvoju.

Nadalje se v enotni sistem strokovnega izobraževanja vključujejo tudi različne, sicer delno že obstoječe oblike, ki pa še niso imele pravega družbenega priznanja. Tu so mišljeni razni tečaji, seminarji, praktične vaje, ljudske in delavske univerze, izobraževanje v JLA, ljudski tehniki, raznih strokovnih in družbenih organizacijah in končno tudi preko radia, televizije in ostalih javnih in kulturnih ustanov, kakor so muzeji, biblioteke, filmske dvorane, gledališča itd.

Vloga obstoječih strokovnih šol ne bo zmanjšana

Seveda je popolnoma zmotno mišljenje, da se z uvajanjem teh najrazličnejših pestrih oblik strokovnega izobraževanja kakorkoli zmanjšuje in zožuje vloga obstoječih strokovnih šol. Tudi v teh se bodo še nadalje izobraževali strokovni kadri za določene stopnje izobrazbe za posamezne poklice ali vrste poklicev. Vendar bo treba v naših šolah tako vskladiti vsebino pouka, da bomo ugotovili tudi učinkovito nadaljnje izobraževanje na naslednji stopnji. Poleg tega pa bo treba v vseh šolah in tudi v vseh ostalih oblikah strokovnega izobraževanja zagotoviti proizvodno delo kot sestavni del v izobrazbenem smislu.

Ves sistem strokovnega izobraževanja bo nujno potreboval številen in strokovno ter pedagoško usposobljen instruktorski in predavateljski kader. Za dosego tega predvideva resolucija poleg dosedanjih načinov tudi nove načine, ki naj ugotovijo hitrejšo in učinkovitejšo regrutacijo teh oseb na področje strokovnega izobraževanja. Predvideno je ustanavljanje centrov za izobrazbo instruktorjev, posebne višje šole in končno tudi vključevanje strokovnjakov iz gospodarstva in javnih služb.

Končno se resolucija dotika tudi vprašanja finansiranja strokovnega izobraževanja, ki bo zahtevalo v vsem svojem obsegu velika denarna sredstva. Glede tega se pripravljajo posebni predpisi, ki bodo temeljili na načelu, da so investicije za strokovno izobraževanje prav tako važne kakor investicije za druge potrebe našega gospodarskega razvoja in jih moramo zato zagotoviti iz narodnega dohodka v obliki posebnih skladov.

To so v kratkih obrisih glavne značilnosti in smernice za razvoj našega strokovnega izobraževanja v bližnji bodočnosti. Gotovo je, da pri realizaciji teh načel prosvetni delavci ne moremo stati ob strani. Res je, da je strokovno izobraževanje predvsem gospodarska zadeva, vendar pri tem lahko aktivno sodelujemo tako s svojim strokovnim znanjem, kakor tudi s svojimi pedagoškimi in organizacijskimi izkušnjami.

Prosvetni delavci lahko mnogo pripomorejo pri reformi strokovnega izobraževanja

Zavedati se moramo, da naša družba upravičeno prav od prosvetnih delavcev pričakuje vsestransko pomoč pri realizaciji reforme strokovnega izobraževanja in bo naše delo v tej meri tudi ena od prvenstvenih nalog našega sindikata. Da bomo tej nalogi kos, moramo naše članstvo najprej seznaniti z vso pestro problematiko strokovnega izobraževanja in pri tem razviti tudi živahno agitacijsko delo. Ne smemo si namreč delati utvar, da je v glavah naših članov glede teh problemov vse jasno in da so vsi naklonjeni novim smerem strokovnega izobraževanja. Zato bo treba še mnogo truda, da bomo tudi te tovariše na najprimernejše načine prepričali o neizbežnosti reforme na tem področju. Potrebna bo študijska obdelava vsega razpoložljivega gradiva preko najrazličnejših oblik.

Poseganje prosvetnih delavcev na področje strokovnega izobraževanja ima svoj izraz že v osnovni šoli. Tu gre za organizacijo in sodelovanje pri raznih oblikah izobraževanja odraslih na nivoju osnovne šole, dalje za učno in vzgojno honorarno delo v najrazličnejših oblikah strokovnega izobraževanja in končno za važno področje poklicnega usmerjanja mladine, ki obiskuje osnovne šole.

Še neposrednejše pa so seveda naloge prosvetnih delavcev na strokovnih šolah. Ločili bi jih na sodelovanje pri organizaciji novega sistema strokovnega izobraževanja in na lastno strokovno in pedagoško izpopolnjevanje.

Že bivše Združenje učiteljev in profesorjev strokovnih šol Slovenije je večkrat poudarjalo potrebo po povezanosti strokovnih šol z gospodarskimi organizacijami, ki potrebujejo kader iz naših šol. Kolikor ponekod to sodelovanje ni bilo na potrebni višini, bo treba poiskati vse možnosti za čim tesnejši kontakt, ker nasprotna pot vodi v izolacijo naših ustanov. Jasno je, da je določanje profilov za posamezne vrste kadrov stvar gospodarskih organizacij, pač pa bo potrebno naše sodelovanje pri sestavljanju predmetnikov in učnih načrtov, dalje pri razpravah o organizacijskih oblikah in o trajanju šolanja, pri določanju sprejemnih pogojev itd.

Nadalje je potrebna naša vsestranska podpora ostalim oblikam strokovnega izobraževanja, od izobraževanja odraslih do raznih tečajev, ljudskih in delavskih univerz itd.

Smeleje iskati novih oblik izobraževanja

Pri vsem tem je seveda nujno potrebno naše lastno strokovno in pedagoško izpopolnjevanje. Strokovno je nujno potrebno, da držimo korak z našo gospodarsko prakso, pedagoško pa terjajo zlasti nove oblike strokovnega izobraževanja temeljitih priprav in adaptacij. Nove oblike dela v strokovnem izobraževanju zahtevajo namreč tudi najstrožje pedagoške prijeme, s katerimi se je treba seznaniti. Kot podlaga za vse to izpopolnjevanje pa je potreben ideološki študij, zlasti študij sodobnih gospodarskih problemov.

Današnji prerez stanja nam kaže, da se določen del našega članstva zelo težko osvobaja sedanjih togih, šablonskih oblik strokovnega šolanja s kompliciranimi predmetniki in učnimi načrti. Iz nekaterih predlogov naših podružnic na strokovnih šolah v zvezi s tezami o predvidenem splošnem zakonu o strokovnih šolah je razvidno, da so proti ločenju trajanja šolanja in proti okrnitvi predmetov splošne izobrazbe. Seveda je o teh predlogih težko podati neko splošnoveljavno mnenje, ker je vsebina, oblika in metoda strokovnega izobraževanja odvisna od cele vrste činiteljev, ki jih je treba proučiti za neko delovno mesto, za vsak poklic in za vsako stroko posebej. Gotovo pa je, da se v njih skrivajo preživele, zastarele koncepcije vzgoje in izobrazbe. Zato je treba še posebej proučiti vse možnosti, ki nam jih na šolah tudi v izobraževalnem smislu dajejo svobodne aktivnosti in izvenšolsko udejstvovanje učencev tako na političnem kakor na kulturno-prosvetnem področju. Omejevanje strokovnega izobraževanja mladine zgolj na golo funkcionalno pripravljanje za določena mesta bi bilo gotovo škodljivo ne le za razvoj mladine same, temveč tudi za razvoj naše proizvodnje in družbe v celoti. Zato je treba tudi v naših novih strokovnih šolah doseči tak sistem strokovnega izobraževanja, ki bo poleg potrebnega praktičnega strokovnega znanja dajal tudi ustrezno družbeno izobrazbo in strokovno teoretsko osnovo, potrebno za opravljanje poklica in za nadaljnje strokovno izpopolnjevanje. Vprašanje pa je, če je treba to doseči le na dosedanji klasični šolski način, samo s predmetniki in učnimi načrti. Tu se bomo morali smeleje lotiti novih oblik in poti. Tudi težnje za poučnejši in racionalnejši sistem strokovnega izobraževanja nikakor ne smemo smatrati za bagateliziranje nujno potrebnih posegov socialistične pedagogike in psihologije v življenje mladih ljudi, pubertetnikov v starosti od 15 do 17 oz. 18 let, in to ne le v strokovnih šolah, temveč tudi v podjetjih in delavnicah. Nasprotno, prav temu problemu se bodo morale naše strokovne šole bolj posvetiti in ga prilagoditi potrebam našega gospodarskega in družbenega razvoja. Družba prav to od nas pričakuje in nas bo v teh prizadevanjih podprla.

S tem sem se dotaknil najosnovnejših principialnih problemov, s katerimi se bomo srečavali v bližnji bodočnosti pri reformi našega strokovnega šolstva, ne da bi pozabil na še vedno aktualna vprašanja, ki nas težijo še sedaj in nas bodo verjetno še nekaj časa. Tu mislim predvsem na pomanjkanje učil in učbenikov, dalje na vprašanje prostorov, zlasti pa na pomanjkanje učnih kadrov zaradi še vedno ne docela urejenih materialnih vprašanj. Tudi ta vprašanja bo treba reševati vzporedno z reformo in na njih opozarjati merodajne činitelje.

Nadalje se nisem dotaknil vprašanj izobraževanja na višjih in visokih šolah, razen kolikor gre za neposredno povezavo s strokovnimi šolami na srednji stopnji in za isto skupno splošno problematiko. Kakor znano je v zvezi z resolucijo o izobraževanju kadrov v gospodarskih in javnih službah tudi sprememba zakona o visokih šolah, ki naj tudi te šole prilagodi našemu gospodarskemu razvoju in razvoju strokovnega izobraževanja. Čeprav so tudi višje in visoke šole v sklopu našega enotnega izobraževalnega sistema, vendar menim, da je to preobširna problematika za današnjo razpravo. Potrebno pa bi bilo, da ta vprašanja posebej obravnavamo.

Ob zaključku se mi zdi ponovno potrebno poudariti, da bo uspeh reforme strokovnega izobraževanja v mnogočem odvisen tudi od činiteljev aktivnega sodelovanja našega članstva, zlasti učnega osebja naših strokovnih šol, in je dolžnost vseh naših podružnic, da se v povezavi z ostalimi strokovnimi sindikati ter z občinskimi in sindikalnimi sveti, kakor tudi z gospodarskimi organizacijami, z vso resnostjo lotijo dela na tem področju.

O ocenjevanju in nagrajevanju

Res je, da se vse premalo piše o tako občutljivem vprašanju, kot je ocenjevanje, ki je že lani razburkalo naše učiteljstvo in sprožilo vrsto negodovanj. Ne mislim ponavljati stvari, ki jih je v prejšnji številki PD napisala neka tovarišica. Hotel bi povedati o ocenjevanju in nagrajevanju nekaj drugega.

Bodimo odkriti in priznajmo, da je večina naših pedagogov-šolnikov proti sedanjemu ocenjevanju. Kogar vprašaš, kaj meni o ocenjevanju, ti bo dejal: »Zoprno mi je to ocenjevanje, veliko bolje je bilo, ko še te procedure in »vaganja duš« ni bilo.« — Ker pa smo pač prišli v sklop državnih uslužbencev, je to seveda nujno.

Zanimalo bi me, ali se je storilnost dela na račun lanske ocene, ki jo je dobil sleherni šolnik, kaj dvignila. Ali je tisti šolnik z oceno »ne zadovoljuje« storil kaj več, da bi letos dobil boljšo oceno? Kot pravi zakon, je namen ocenjevanja uslužbencev ta, da dá neki stimulans tudi njim in da se bo zato sleherni boril za boljši uspeh na svojem delovnem mestu. Zares bi bilo koristno vedeti, koliko je takih, ki jim je lanska ocena bila pobuda za večjo storilnost v razredu. Ko v podjetju delavec dela po učinku in po enoti proizvoda, se mu ta novi način nagrajevanja lepo pozna. Če je prizadevnejši, dobi več in to občuti ob koncu meseca. In kako občuti prosvetni delavec svojo celoletno prizadevnost? Zakon pravi, da po dvakratni oceni »se posebno odlikuje« dobi višji plačilni razred; toda to pride šele v poštev, kot vem, pri upokojitvi. In če bi tudi zdaj prišlo, da zaporedoma dobiš odlično oceno, se ti bore malo pozna. Takih srečnikov, ki bi se dvakrat zaporedoma odlikovali, je malo; ocena ne zavisi vselej od tvoje prizadevnosti, marveč tudi od ljudi, ki tvoje delo ocenjujejo; ti pa niso vedno eni in isti. Hočem povedati to, da bi morale našega prizadevnega šolnika, torej tiste ljudi v naši stroki, ki ne blestijo z odlikami, pa vendar v celem letu precej narede v šoli in izven nje, občine ob koncu leta nagrajevati, in to z denarno nagrado. Nisem proti ocenjevanju ljudi, sem pa za to, da se poleg ocene, ki jo nekdo prejme, dobi tudi nagrada. Če delavec v tovarni za svojo prizadevnost dobi pohvalo in še višjo plačo, sem mnenja, da bi se tak stimulans vpeljal tudi pri nas. Seveda je težko normirati učiteljevo delo v razredu in ga po tem delu nagrajevati. Za nagrajevanje bi prišlo v poštev le delo izven šole. Koliko naših ljudi je skozi vse leto žrtvovalo svoj prosti čas za delo v raznih krožkih. Kaj pomaga, če dobi ta šolnik le pohvalo. Prizadevne ljudi, ki so vse leto uspešno vodili ta ali oni krožek, ali pa so delali na vasi v raznih društvih, bi morala naša prosvetna služba primerno nagrajevati. Tako pa ti ljudje ob koncu leta slišijo le lepo zvenečo hvalo; izčrpani in utrujeni odidejo — z istimi dohodki kot tisti, ki so vse leto bili le opazovalci — na počitnice.

Rekli boste: saj jih nagrajujemo. Kaj pa Žagarjeve nagrade in podobno? Da, toda teh je vsako leto le nekaj, ki dobijo pohvale in nagrade. Gre pa za to, da denarno nagradimo dobro večino vseh tistih, ki se izvenšolsko uveljavljajo. Očitali mi boste, da sem materialist in hočem vse delo zreducirati na finančni efekt. Kaj pa amaterizem oziroma učiteljeva požrtvovalnost? Po tem ne bo nihče več hotel zastonj delati. Kje je tisti učitelj-idealist, ki je zastonj delal vse od zapisnikov raznih sej do raznašanja vabil po hišah? Mislim, da ni strahu, da bi tega učitelja-idealista zmaterializirali. Socializem naj končno prodre tudi v učiteljske vrste. Več delaš, več ti družba daje. Pri nas je to pravilo veljalo doslej le za majhen sloj tistih ljudi, ki so dali vse od sebe. Imamo pa v naših vrstah množico tihih garačev na podeželju in v mestih, ki ničesar ne dobe, včasih morda le kritiko in zabavljanje.

Seveda ne bomo zdaj šli z nagradami tako, kot delajo v podjetjih — za vsako uro in podobno. Delo pedagoga je težko meriti in tehtati; končni efekt njegove prizadevnosti pa le lahko pretehtamo in ocenimo. Če bi to vpeljali, ne bo več strahu, kdo bo prevzel ta ali oni krožek. Doslej se je sleherni otepal izvenšolskega dela, kar je povsem razumljivo. Bodimo si na jasnem, da zna vsak dobro preračunati, da se mu ne izplača trikrat več delati — njegov kolega na šoli pa odbrenka svoje ure in gre — oba pa imata faktično iste prejemke. Ta gola računica velja tudi v prosveti in če bo vsaj deloma to vprašanje rešeno, se nam ne bo treba čuditi, zakaj prosvetni delavci ničesar ne store — pa jih je toliko v enem kraju. Ni skrivnost, da tudi drugi strokovnjaki nočejo ničesar zastonj narediti; razumljivo je, da se te misli oprijemlje tudi naš šolnik — čeprav je njegovo poslanstvo daleko bolj humano od drugih.

Ocenjevanje in nagrajevanje je ozko povezano; kadar ob koncu leta ocenjujemo tega ali onega, bi morali tudi pogledati, koliko se je šolnik prizadeval izvenšolsko in mu za to dati primerno nagrado.

O nagrajevanju po storjenem učnem uspehu v razredu ne mislim govoriti, ker je to težavneje in, lahko bi rekli, zelo težak problem, ki se ne bo dal tako preprosto izmeriti in stehtati. Naši prosvetni delavci so veliko naredili za splošni dvig slovenske kulture. Mislim, da je zdaj čas, da preidemo od zastonjkarstva k nagrajevanju. Če ga nihče ni zaslužil, ga je zaslužil tisti šolnik, ki se nekje v zakotni vasi bori za splošni dvig našega človeka, ki je vzgojil vrsto ljudi, ki danes ustvarjajo boljše življenje. Zboljšanje življenjskega standarda naj občuti tudi ta garač, ki je bil dostikrat zapostavljen in smešno nizko ocenjen in nagrajen.

Vlado Rozman

Stane Kavčič na zborovanju v Celju

V soboto, 4. junija so se v Celju zbrali prosvetni delavci celjskega okraja na veliko zborovanje, ki se ga je med drugimi uglednimi gosti udeležil tudi predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije za LRS tov. Stane Kavčič. Izčrpno poročilo o nekaterih vprašanjih dela in življenja celjskih šolnikov je imel predsednik komisije za prosveto in kulturo pri Okrajnem sindikalnem svetu v Celju tov. Adolf Marčič. K razpravi se je oglasil tudi tovariš Kavčič in osvetlil nekatere pereče probleme iz življenja šolstva in prosvete. (Poročilo z zborovanja bomo prinesli v prihodnji številki.)

Zborovanje je bilo poživljeno s kulturnim programom celjskega učiteljišča in drugimi prireditvami. Posebno lepa je bila oddolžitev upokojenim šolnikom — dolgoletnim prosvetnim delavcem.

Udeleženci zborovanja so poslali tudi pozdravno pismo podpredsedniku Zveznega izvršnega sveta Rodoljubu Čolakoviću, ki praznuje te dni 60-letnico svojega plodnega življenja.

Težave pri gradnji nove vajenske šole za Bežigradom

O tem, kako je prišlo do odločitve za gradnjo nove vajenske šole v Ljubljani, tokrat ne bi razpravljali. Dejstvo je, da je na vrhu sedem etažne zgradbe smrečica in da je likof že za nami. Res je, da dela na šoli ne napredujejo po predvidenem načrtu, da so in še nastajajo težave, ki jih še tako prizadevni in delavni gradbeni odbor ne bo zmogel premostiti brez izdatne pomoči merodajnih činiteljev. Nastaja bojazen, da do vselitve jeseni 1961 ne bo prišlo.

Šola ima 24 učilnic, v priličju šest delavnic in skupno 15 kabinetov. Razen tega še telovadnico s stranskimi prostori. V glavnem traktu bo moralo biti preurejenih 8 učilnic še v delavnice za praktični pouk, vendar bodo nekatere tako opremljene, da bodo v slučaju potreb služile tudi kot učilnice. To vse vsklajevati bo vsekakor težka, a nujno potrebna naloga.

Za ureditev vseh delavnic je vodstvo Vajenske šole raznih strok poskrbelo za praktične načrte, tako da bi se pouk lahko odvijal po sodobnih smernicah, upoštevaje pri tem potrebe našega gospodarstva. Pri vseh teh prizadevanjih in trenutnem stanju rabi nujno gradbeni odbor več pomoči, da bi laže in hitreje uspeval pri dograjevanju tako potrebne šole.

Predvidena kolesarnica v sami zgradbi se je morala preseliti na dvorišče. Na prvotnem mestu kolesarnice bo urejena dvorana z mladinsko sobo. Oba prostora po prvotnem načrtu nista bila predvidena.

Gradbenemu odboru je tako uspelo izvesti na predloge praktikov in prosvetnih delavcev še nekaj popravkov z željo in namenom, da bi šola ob njeni dograditvi v glavnem odgovarjala sodobnim potrebam naše socialistične stvarnosti. Škoda je le, da so upravni prostori tako odmaknjeni od učilnic in delavnic, namesto da bi bili v središču same šolske zgradbe. Glavni trakt je namreč dolg 73 m in so s tem učilnice tako preveč oddaljene od upravnih prostorov. Da ta stvar ni dobra, bo pokazala poznejša praksa sama.

Vse navedene pripombe so bolj informativnega značaja in z namenom, da javnost opozorimo na vedno večje težave, ki nastajajo pri gradnji nove vajenske šole.

A. Ž.

Srečanje najmlajših zadružnikov v Novem Sadu

V okviru letošnjega XXVII. mednarodnega velesejma v Novem Sadu je uprava velesejma pripravila srečanja najmlajših zadrugarjev Jugoslavje; to prvo srečanje učencev-zadrugarjev je poteklo v znamenju velike letošnje akcije »smotre pionirjev zadrugarjev in mladih prirodoslovcev« in se ga je udeležilo po pet pionirjev-zadrugarjev in po en prosvetni delavec ali kdo drugi, ki je največ pripomogel k uspešnemu delu šolske zadruge, iz vsake republike FLRJ, Kosmeta in AP Vojvodine. Srečanju so prisostvovali še nekateri pionirji zadrugarji iz Novega Sada, tako da je bilo skupno zbranih nad 50 pionirjev in 12 prosvetnih delavcev.

Program je bil zelo bogat in koristen.

Prvega dne je goste sprejel generalni direktor novosadskega velesejma Djuro Sekicki, nato pa so ves dan s strokovnim vodstvom ogledovali velesejem.

Takšna srečanja, kot je bilo to letošnje, bodo v prihodnje vsako leto, organizirala pa jih bo uprava velesejma. Uprava je uverjena, da bo možno prihodnja leta zbrati še več mladih zadrugarjev-učencev, morda celo iz vsakega okraja po enega.

Naslednji dan je cela skupina obiskala šolsko zadrugo v Mladenovu. Tam so si najprej ogledali zadružne objekte in šole, nato pa se porazgovorili o delu te in sploh šolskih zadrug. To je bil pravi zadružni pogovor najmlajših zadrugarjev Jugoslavije, ki se je popoldne nadaljeval v ljudski skupščini Vojvodine; tam sta zadrugarje sprejela tovariša Paško Romac, predsednik Zadružne zveze Jugoslavije, in Ivan Buković, predsednik Zveze kmetijsko-gozdarske komore Jugoslavije. Ta razgovor je trajal uro in pol; slišati je bilo zelo lepe rezultate.

— Če boste še naprej delali tako, kot ste tule govorili, je ob tej priložnosti med drugim dejal tovariš Paško, tedaj se ne bojte za svoje življenje in za prihodnost. Starejši tovariši vam bodo pri tem pomagali ... Bodite takšni, tako delajte in če boste tako delali in se tako razvijali, bo naša domovina srečna in močna ...

— Prepričan sem, je dejal tovariš Ivan Buković na koncu razgovora, ko ste tako enotni, tako veseli in navdušeni, da boste napravili še več, kot mi pričakujemo. Čestitam vam za vaše delo in še enkrat pravim, da bo to nekaj sijajnega, kar boste naredili v prihodnosti ...

In kaj je tisto, kar je tako navdušilo tovariša Paška Romca in Ivana Bukovića?

To so pripovedovanja najmlajših zadrugarjev o njihovem vsakodnevnem delu in rezultatih, o načrtih za še boljše delo.

Zadrugar Jože Bandel iz Kostanjevice je n. pr. pripovedoval o sadovnjaku, vrtu in ribniku v njihovi zadrugi.

Jože Trobec iz Kranja je med drugim povedal, da so v njihovi zadrugi vsi učenci šole razen najmlajših iz prvega razreda.

Član pionirske zadruge iz Loč, celjski okraj, je pripovedoval, kako njihova zadruga dela že drugo leto, da goji tri vrste krompirja, črni ribez, zdaj pa pripravljajo toplo gredo.

Podobno so govorili zadrugarji iz Makedonije, Bosne, Srbije, Črne gore, Kosmeta in Hrvatske.

Vsak je govoril v svojem materinem jeziku, a vendar so se vsi med seboj razumeli.

Te vsakdanje zgodbe o še bolj vsakdanjih majhnih zadevah, ki sicer prinašajo velike koristi vsakemu posamezniku, šoli in skupnosti, so se čule na vsakem koraku.

O teh stvareh so govorili tudi naslednji dan na sprejemu pri tovarišu Čolakoviću v Zveznem izvršnem svetu.

Na sprejemu pri tovarišu Čolakoviću: prvi na levi je predsednik pionirske zadruge iz okolice Kranja

NA SPREJEMU PRI TOVARIŠU ČOLAKOVIČU

Najprej so govorili o vtisih z novosadskega velesejma. Prvi je bil predsednik zadruge pionirskega odreda »Stane Kavčič« s Primskovega pri Kranju.

— Vse, kar sem videl na novosadskem velesejmu, je začel omenjeni zadružnik, bo zelo koristilo meni in vsem nam.

— Kako pa si se sporazumel s Srbi in drugimi? je vprašal tovariš Čolaković.

— Dobro. Vsi smo se razumeli in mi bo zelo žal, ko bomo šli narazen.

— Ali bereš list »Naša zadruga« in ali razumeš, kar piše v tistih člankih? je spraševal tovariš Čolaković.

— Tiste članke, ki so pisani v srbskohrvatskem jeziku, razumem, tiste pa, ki so v makedonščini, teže, toda vedno nam kdo pomaga, da tudi te razumemo.

O velesejmu so pripovedovali še zadružniki iz Židilova in Bara, nato pa je razgovor prešel na list »Naša zadruga«, ki je začel izhajati letošnje šolsko leto, namenjen pa je predvsem delu pionirskih zadrug in mladim prirodoslovcem. Tiska se v vseh jezikih in se razpošilja na vse kraje naše domovine.

Pionirji zadružniki so potrdili, da jim je list všeč in da ga radi bero, ker v njem vedno najdejo kaj koristnega za delo v svoji zadrugi.

Tudi tovariš Čolaković je dejal, da je »Naša zadruga« dober list in da morajo biti zadružniki ne le njegovi bralci, temveč morajo list razširjati tudi med svojimi tovariši, da se bodo naročali nanj. »Našo zadrugo« morajo brati vsi pionirji in razpravljati o pomembnejših člankih. Ta list, je dejal tovariš Čolaković, lahko mnogo pripomore pri razvijanju zadružnega gibanja med učenci naših šol.

O organizaciji in delu svojih zadrug ter o velikih spremembah, ki so nastale v šolah in v kraju samem prav zaradi dela pionirskih zadrug, so pripovedovali zadružniki iz Kranja, Židilova, Bara, Bijeljine, Prilika, Zubinog Potoka, Petrovaradina, Sremske Kamenice in iz drugih krajev.

Tovariš Čolaković je pripovedovanje svojih gostov pazljivo poslušal in k temu dajal svoje mišljenje o posameznih vprašanjih. Znova je rekel, da je zelo vesel, da se lahko pogovarja z najmlajšimi zadružniki, zadružniki šolskih zadrug. Po njegovem mnenju je ta akcija, ki je zajela vso našo domovino, velikanskega pomena za razvoj naše države.

»SOCIALIZEM POTREBUJE VSESTRANSKO IZOBRAŽENE LJUDI

Nato je tovariš Čolaković govoril pionirjem o tem, da so oni zamena sedanje generacije in da je treba, da se na to pripravljajo, da bodo dobri proizvajalci, dobri upravljavci, kovači svoje lastne usode, ker naš delovni človek danes kuje svojo usodo sam.

Pripraviti svojo zameno — to je sveta dolžnost sedanje generacije. Pri tem delu, ki pa je zelo težavno in zapleteno, imajo šolske zadruge zelo važno vlogo. Šolske zadruge so po mnenju tovariša Čolakovića tista najbolj primerna oblika, ki mlade ljudi zbira, jih uči za skupno organizirano delo in jih vzgaja kot aktiviste. Socializem potrebuje bogate osebnosti, vsestransko izobražene ljudi, dobro socialistično vzgojene, zato — je dejal tovariš Čolaković — morajo biti sedanje generacije, ne glede na to, ali rastejo na vasi ali v mestih, sposobne za najraznovrstnejša dela in to v največji meri. To morajo biti dobri socialistični državljani, ki bodo znali delati za socializem. Pionirji zadružniki se pri delu na svojih majhnih zemljiščih in ekonomijah učijo delati v interesu skupnosti. Pri tem pa najde tudi vsak posameznik zadovoljstvo in plačilo.

Zatem je tovariš Čolaković pripovedoval svojim gostom o nekih posebnostih stare šole. S pomočjo šolskih zadrug in sploh se morajo danes v šoli razvijati lepši odnosi med učiteljem in učencem. Vsak naš človek mora rasti tako, da se v njem razvija človečanski odnos do ljudi. Šolska zadruga je taka oblika dela, ki pomaga odpravljati ostanke stare šole, da bodo generacije, ki prihajajo, drugače rastle, da bodo od življenja sprejemale vse njegove bistvene stvari drugače, kot je to bilo pri prejšnjih generacijah.

V zvezi z besedami pionirja iz Kosmeta, ki je dejal, da dela v svoji zadrugi zato, da bi s svojimi mladimi silami kolikor more pripomogel k izgradnji socialistične domovine, je tovariš Čolaković poudaril, da je starejša generacija lahko srečna, ko sliši, da se z delom ne le z lepimi besedami in opevanjem izkazuje spoštovanje starejšim in žrtvam, ki so padle za našo domovino. Potrebno je delati primerno svojim letom in se pripravljati za to, da bodo nekoč dobri graditelji in zvesti branitelji naše socialistične domovine. Tak je pravi patriotizem našega državljana, naš socialistični patriotizem. Ljubezen do domovine je treba dokazati ne samo z besedami, temveč z delom, z vedenjem, s pravilnim odnosom in pripravljenostjo, da po svojih močeh narediš nekaj zanjo in to vsak dan.

Na koncu obiska je tovariš Čolaković svojim gostom rekel naslednje:

— Dragi otroci, želim vam mnogo uspehov pri vašem delu, želim, da boste svoje zadruge razvijali naprej in da bo kar največ vaših tovarišev in tovarišic v šoli njihovih članov in da med sabo čimbolje posredujete izkušnje, da bo ta akcija zajela prav vso našo šolsko mladino. **B. M.**

»Kaj veš — kaj znaš« na ESTŠ

Elektro-srednje-tehniška šola v Ljubljani je praznovala Dan mladosti s prireditvijo »Kaj veš — kaj znaš?«. Dijaki so se zbrali v lepo opremljeni dvorani in z velikim zanimanjem sledili izvajanjem svojih kolegov. Program je bil dvodelen. Nekateri dijaki so recitirali, nastopili z glasbenim sporedom, drugi so raje odgovarjali na vprašanja o temi, ki so si jo izbrali. Teme pričajo o težnji vsestranske razgledanosti. Najboljši nastopajoči so prejeli knjižne nagrade. Uspela prireditev je zadovoljila vse poslušalce, saj so nastopajoče nagradili s priznanjem. To je bila prva prireditev te vrste na šoli — in gotovo ne zadnja.

POPRAVEK

V uvodnem članku Prvi kongres psihologov FLRJ v zadnji številki PD v predzadnjem odstavku 10. vrsta je treba besedo »umakniti« nadomestiti z besedo »uzakoniti«; se pravi, da je treba »zvanje psihologa čimprej uzakoniti«.

Domske skupnosti - nujna oblika družbenega upravljanja v domovih

Pri vzgojnem delu v naših domovih imajo domske skupnosti pomembno vlogo. Doslej te skupnosti nimajo kakih bogatih izkušenj, ker so bile pač ustanovljene šele pred nekaj leti. V naslednjem hočemo nakazati nekatere značilnosti dela teh skupnosti, ki bodo v prihodnje imele še daleko večjo vlogo, kot jo imajo zdaj.

Reformirana šola teži ne le k sodobnejšim metodam pouka, marveč tudi za tem, da uvajamo mladino v družbeno upravljanje. To se uspešno razvija preko razrednih skupnosti in drugih oblik družbenega upravljanja, ki so na šolah že dobro začele delati. Podobno obliko samoupravljanja smo začeli uvajati tudi v naše domove. Lahko rečemo, da je potreba prav v domovih po takih oblikah samoupravljanja neizbežna. Domska skupnost, ki jo sestavljajo najboljši gojenci nekega doma, rešuje vrsto vzgojnih problemov, ki se pojavljajo v dijaških domovih. Tako imajo pravico določanja kazni za posamezne primere, rešujejo probleme učnega uspeha, celotnega dnevnega reda v domu in podobno. Pravzaprav so njihove naloge precejšnje in zajemajo skoraj celotno problematiko (razen finančnega poslovanja), ki se dnevno pojavlja. Da to delo ni lahko, vedo prav dobro vzgojitelji in upravniki domov, ki so prej vse to breme imeli na svojih ramah.

Ne smemo se čuditi, da prav zaradi te velike odgovornosti domske skupnosti ponekod ne delajo prav in včasih zaidejo v slepo ulico. Ker je ta oblika samoupravljanja v naših domovih še mlada, je razumljivo, da ti mladi ljudje delajo tudi napake. Od vzgojiteljev in uprav domov dostikrat slišimo, da je bolje, če sami stvar »komandirajo«, saj mladi itak niso sposobni in še to, kar delajo, nima večje koristi. Takšno gledanje na delo domskih skupnosti ni dobro; tem mladim upravljavcem je treba nuditi vso pomoč. Vzgojno osebje in vodstvo domske skupnosti skupno rešujeta celotno problematiko v domu. Vzgojitelji morajo biti svetovalci in delo članov domske skupnosti pravilno usmerjati. Dogaja se, da se nekatere domske skupnosti potegujejo zgolj za svoje osebne koristi in ne gledajo celote. V takih primerih mora uprava doma skupaj z vzgojnim osebjem vso stvar pravilno urediti. Drugod v domovih ni prave povezave med upravo doma in domsko skupnostjo in to zaradi tega, ker so nekateri upravniki preveč okoreli in mislijo, da znajo in vedo samo oni pravilno reševati vso problematiko doma. Minili so časi, ko je upravnik kaznoval gojenca po svoji mili volji — pa če je bilo prav ali ne. Vzgojiteljevo delo je trenutno v domu težje, ker mora vzgajati in usmerjati člane domske skupnosti, da bodo pravilno reševali zadane naloge. Toda kasneje, ko bodo ti dodobra vpeljani in ko bo pretekla določena doba samoupravljanja, bo delo vzgojitelja v domu lažje in več časa bo lahko posvetil slehernemu gojencu. Dostikrat znajo gojenci sami kako vprašanje, ki se pojavi — kraja ali kaj podobnega — bolje rešiti kot vse vzgojno osebje in dom. Domska skupnost mora čutiti, da ima vso podporo v upravi doma. Le-ta pa mora znati prisluhniti mladim upravljavcem, ki so dostikrat zelo kritični in znajo pravilno presojati stvari.

Zelo važno je, kdo je bil izvoljen v domsko skupnost. Dogaja se, da pri volitvah izvolijo v domsko skupnost take ljudi, ki nimajo sicer nobenih moralnih vrlin, ampak bodo v odboru, ko bodo izvoljeni, zastopali osebne ali manj pomembne stvari. Takšni mladinci po navadi — to je praksa že v nekaterih primerih pokazala — se borijo zgolj z upravo doma za te ali one bonitete, ne pa za celotni red in disciplino. Primeril se je tudi tak primer, da član domske skupnosti ni hotel v domu prav nič delati; postavil se je na vzvišen piedestal — kot oseba ki lahko le kritizira, analizira in določa ostalim gojencem, kaj je treba storiti. Ko pa mu je uprava doma odredila, naj uvede red v jedilnici ali spalnici, pa ni hotel s prstom migniti.

Vse take in podobne pojave srečujemo pri delu domskih skupnosti. Vzgojitelji bodo morali še veliko delati, da bodo domske skupnosti dale več od sebe, kot so doslej. Treba je imeti z mladimi upravljavci dosti potrpljenja. Zavedati se moramo, da tudi mi, vzgojitelji, ki imamo v domskem delu le že nekaj izkušenj, storimo kdaj kako napako; kaj šele mladinec, ki hodi v šolo in se uči in mora poleg tega biti še upravljavec. Zato je vsak pesimizem v zvezi z delom članov domske skupnosti odveč. Več je treba s temi ljudmi osebno delati, se z njimi razgovarjati o izkušnjah iz lastne prakse. Po navadi pa se domska skupnost skliče, kadar se pojavi kak problem, ki ga je treba nujno rešiti; vsaka hitra odločitev pa ni dobra. Tako je v nekem domu dala domska skupnost predlog za izključitev nekega gojenca, ker je kradel. Vzgojno osebje pa ni bilo za takojšnjo izključitev, ker je bilo mnenja, da bi ta gojenec, ki nima staršev, postal potem še slabši. Treba je bilo precej časa, da je domska skupnost pregledala stvar s širšega vidika in spoznala, da ima domska uprava prav.

Pa tudi uprava doma nima vselej prav in je treba mladim upravljavcem popustiti. S togo in zaletavo politiko v delu z mladimi upravljavci ne bomo veliko dosegli. Nasprotno, ostali bomo osamljeni in nevidna vrzel bo nastala med domsko skupnostjo in upravnikom oziroma vzgojnim osebjem.

Take in podobne stvari se bodo še dogajale. Treba je znati vzpostaviti pravilne odnose in biti pri tem delu precej elastičen. Samo z medsebojnim sodelovanjem vzgojnega osebja in domske skupnosti bo delo potekalo uspešno. Z gotovostjo pa lahko trdimo, da so sedanje domske skupnosti kljub pomanjkljivostim storile precej v slehernem domu in bodo v prihodnje odigrale še večjo vlogo kot doslej. Potrebno je imeti več zaupanja v mlade ljudi, jim pomagati pri njihovem prizadevanju — potem lahko računamo, da bo nekoč tudi naše delo lažje in uspešnejše.

Vlado Rozman

Dan vajencev v Ljubljani

21. maj je bil Dan vajencev. Bil je to tradicionalni praznik, ki je dobil svoj odraz tudi v šolskega pouka prostem dnevu.

Posebni poudarek vajenskemu dnevu v Ljubljani so dala razna športna in telesnovzgojna tekmovanja, izleti, predvsem pa svečana akademija na predvečer v veliki unionski dvorani v Ljubljani, ki jo je oskrbel mladini Občinski komite LMS — občine Center.

Potem, ko je vajenska mladina dvorano dokaj napolnila, je spregovoril v daljšem, slavnostnem nagovoru tov. Polde Oblak. V jasnih, kleno začrtanih stavkih je prikazal revolucionarno pot Skojevcev, prikazal je trnjevo pot vajenca v predaprilski Jugoslaviji, opisal delež mladine v narodno-osvobodilni borbi, njeno mesto pri obnovi in gradnji nove Jugoslavije in nakazal tudi naloge, ki čakajo vajensko mladino v nadaljnjem razvoju našega gospodarstva, pa tudi na možnosti, ki se odpirajo v zvezi z reformo strokovnega šolstva.

Kulturni program je z vsem čutom odgovornosti in dobrohotnosti izpolnila Glasbena šola Šiška—Bežigrad; orkester in pevci so želi navdušeno priznanje. Prav tako tudi recitatorji.

Na sam 21. maj se je zgrnila vajenska mladina v prostore Doma jugoslovanske ljudske armade, kjer je bilo dobro poskrbljeno za sprostitev in razpoloženje. Ob tej priložnosti so bili razglašeni tudi rezultati športnih tekmovanj; kovinarji, ki so osvojili šest prvih mest so prejeli razna priznanja.

Okrajni prosvetni svetovalci o osnovni šoli

Nikoli ni naša javnost toliko razpravljala o šoli kakor danes.

Ta ugotovitev ni samo pravilna, ampak tudi zelo vzpodbudna. Kaže, da se je v šolstvu nekaj sprožilo, da se nekaj giblje. Naša šola drsi naprej korak za korakom in se v tem napredovanju ne bo več ustavila. Važen usmerjevalec, pospeševalec in registrator tega gibanja je prosvetno-pedagoška služba. Seminar okrajnih prosvetnih svetovalcev za osnovno šolo, ki ga Zavod za napredek šolstva LRS prireja vsako leto v Pedagoškem centru, skuša vselej ugotoviti, kako daleč smo na poti v reformirano osnovno šolo. Tudi letošnji seminar, ki je bil od 23. do 27. maja 1960, je pokazal stanje naše osnovne šole, in katerim nalogam, ki nastajajo ob njej, bi morali dati prednost pri reševanju. Treba je pregledati samo tematiko, sklepe in priporočila letošnjega seminarja, da izstopijo izmed množine najvažnejše naloge na področju osnovne šole.

Seminar je delal po naslednjem programu:

Direktor Zavoda Vladimir Cvetko je govoril o vprašanjih in nalogah prosvetno-pedagoške službe, Sikst Marion o pomoči učiteljem in o metodah inšpektorjevega dela, Miroslav Lužnik o izpopolnjevanju učiteljev, Dušan Bavdek o novih nalogah, ki jih prosvetnim delavcem nalaga zakon o osnovni šoli, dr. Iva Šegula o opisnem ocenjevanju, učenčevem dosjeju in dodatni pomoči učencem, Franček Bohanec o napredovanju učencev. Sekretar Sveta za šolstvo LRS Ludvik Gabrovšek je odgovarjal na razna administrativna, organizacijska, personalna in materialna vprašanja, ki se odpirajo ob reformirani osnovni šoli.

Predavanjem so sledile diskusije, iz katerih so bili povzeti sklepi in priporočila okrajnim prosvetno-pedagoškim službam, Zavodu za napredek šolstva LRS in Sekretariatu SŠ LRS. Izmed njih naj povzamemo nekatera:

Potrebna je večja načrtnost dela prosvetno-pedagoških služb. V vsaki situaciji je treba sestaviti najprej hierarhijo problemov. Danes je v ospredju usposabljanje šolskih upraviteljev, da postanejo zares pedagoški vodje, organizatorji in usmerjevalci notranjega življenja in dela šole, pa tudi delo z učnimi zbori, ki morajo postati poleg šolskega odbora in upravitelja neposredni družbeni organ šole z vsemi pravicami in dolžnostmi, ki jih določa zakon o osnovni šoli. Delo z učitelji mora biti intenzivno, v njih mora buditi prizadevanje po stalnem strokovnem izpopolnjevanju, predvsem pa voljo in sposobnosti za aktivno ostvarjanje izsledkov socialistične pedagoške znanosti pri učnovzgojnem delu. Organizatorji republiških, okrajnih in občinskih tečajev, seminarjev in konferenc za učiteljstvo naj bi pri izbiri tematike in vsebine seminarjev ter konferenc dajali poudarka ideološkim vprašanjem in notranjemu življenju šole po socialističnih vzgojnih načelih. Seminarjev za izpopolnjevanje učiteljev je bilo sicer tudi doslej dovolj, premalo pa je bilo načrtnosti pri njihovem planiranju in organizaciji. Seminarji naj bodo planirani na daljši čas, v programu naj ne bodo predvideni samo čas, teme, vsebina in udeleženci, ampak tudi oblika dela in literatura, ki naj jo udeleženci seminarja sami predhodno proučijo.

V učiteljstvu je treba razvijati smisel in sposobnosti vsaj za nekatere oblike lažjega raziskovalnega pedagoškega dela. Mnoge izkušnje si bodo učitelji posredovali v hospitacijskih oddelkih, v predmetnih, razrednih in drugih posebnih aktivih.

Člena 47 in 48 Zakona o osnovni šoli, ki govorita o izpolnitvi šolske obveznosti, nista popolnoma jasna, če ju primerjamo z zadnjim odstavkom člena 5. Potrebno je navodilo za enotno tolmačenje.

Šole morajo priti čimprej do svojih pravilnikov, ki jih predvideva člen 10 Zakona o osnovni šoli.

Diskusija je pokazala tudi na rano, ki sicer ni nova, a se je prav v zadnjem času razbolela do neznosnosti in ji ne najdemo pravega zdravila. Stvar je namreč v tem, da so šole v revnejših občinah napol prazne. Fluktuacija učnega kadra iz pasivnih predelov, njegovo gomilanje v mestih in centrih ogroža delo in enakomeren razvoj velikega števila šol. Ponekod manjka na šolah do 40 % učnih moči. Zredčeni učni zbori na teh šolah so zategadelj tako preobremenjeni, da sta ogrožena njihov razvoj in rast. Stanje teh šol in učiteljstva na njih je resen družbeni problem.

Prav nič na boljšem pa niso naše okrajne prosvetno-pedagoške službe, v katerih so nezasedena mnoga sistematizirana mesta. Posledica tega je, da morajo prosvetni svetovalci v mnogih primerih opravljati dvojno delo. Delo prosvetnih svetovalcev bi bilo potrebno normirati tako, da bi bilo plačano posebej vsako delo, ki ga opravljajo nad normo. In končno: ureditev statusa prosvetnega delavca in njegovih prejemkov se vleče in odlaša od leta do leta, kar ne vpliva stimulativno.

Odprto je vprašanje stimulacije prosvetnih delavcev nasploh. Reforma osnovne šole ne prinaša v rešitev samo pedagoških nalog, ampak tudi materialne in personalne. -i

OB USTANOVNEM OBČNEM ZBORU DRUŠTVA LIKOVNIH PEDAGOGOV

Problemi likovne vzgoje

23. aprila so se zbrali v prostorih Pedagoškega centra v Ljubljani likovni pedagogi. Prvič po vojni iz vseh krajev so prišli na ustanovni občni zbor Društva likovnih pedagogov LRS, odločeni izvoliti skupino pedagogov, ki naj s svojim aktivnim in sistematičnim delom prekine z dosedajno stihijo in anarhičnim stanjem v likovni vzgoji. Nad 70 delegatov se je odzvalo vabilu pripravljalnega odbora. V predpoldanskem času so bila poleg potrebnih formalnosti prečitana društvena pravila ter pomembno predavanje tov. prof. akad. slikarja Klavdija Zornika o likovni problematiki pri nas. V sosednjem prostoru poleg zbornične dvorane je bila istočasno prirejena razstava likovnih izdelkov, zbranih iz cele Slovenije, ki je v posameznih učnih enotah prikazala vsebino likovnega pouka in otroško likovno ustvarjalnost v osnovni šoli. V popoldanskem delu so bile volitve, kjer so z večino glasov bili izvoljeni člani plenuma ter predsednik, in to sledeči profesorji — likovni pedagogi ter likovni umetniki: Borčič Bogdan, Zornik Klavdij, Didek Zoran, Uršič France, Lebez Mirko, Gerlovič Alenka, Krajnc Milovan, Pečko Karel, Fakin Vida, Piščanec Roža, Šušteršič Marko, Jančič Ivo, Ljubič Tone, Keržič Stane, Fras Milan, Stegovec Tinca, Horvat Aleksander in Bazelj Jakob (predsednik) ter 8 predstavnikov iz okrajev, Batista za Kranj, Nemec Rafko za N. Gorico Pohlen Jože za Koper, Lavrinc Avgust za Celje, Zinauer Branko za Maribor, Horvat Vera za M. Soboto in Kukec Marjan za Novo mesto. Po živahni razpravi v zvezi z razstavo, z novim učnim načrtom in s psihološkimi problemi otroškega likovnega ustvarjanja, je bila na koncu zbora sprejeta še resolucija, ki zahteva rešitev najbolj perečih vprašanj današnje likovne vzgoje.

Ko je govoril o likovni problematiki pri nas — predvsem v zvezi z likovno vzgojo mladine in odraslih, je profesor Zornik dejal, da se že nekaj let vrsta likovnih pedagogov prizadeva, da bi izboljšala likovni pouk in likovno kulturo širila tudi izven šole v pionirskih in mladinskih organizacijah, kakor tudi med člane Svobod. Vendar doslej to prizadevanje zaradi nesistematičnosti ni bilo tako uspešno, kot bi lahko bilo.

Leta 1954 osnovana likovna komisija pri Zvezi društev prijateljev mladine je pritegnila k sodelovanju vrsto likovnih pedagogov in strokovnjakov za občo pedagogiko in psihologijo. Ta komisija je bila doslej edino središče, kjer se je obravnavala problematika likovnega pouka vzporedno s problematiko splošne šolske reforme. Likovna komisija je prirejala seminarje, predavanja, tečaje ter je sodelovala s podobnimi komisijami v Zagrebu, Beogradu, Novem Sadu in Sarajevu.

Z zadovoljstvom smemo trditi, je rekel tov. Zornik, da smo v naši republiki na likovnem področju že prebrodili začetne težave in se učiteljstvo na splošno zaveda potrebe po naprednejši likovni vzgoji na osnovi otrokove samoaktivnosti in ustvarjalnosti. Ne moremo pa reči, da je problem likovnega pouka že v celoti spoznan in zaključen. Napredni in sodobni likovni pouk je komplicirana zadeva, ker likovno področje ne zajema le čiste estetske dejavnosti, temveč je hkrati tudi praktično uporabnega značaja, ki se nanaša na vsakdanje delo ljudi in se prav po tem najbolj loči od drugih estetskih področij. Likovni pouk zahteva od učitelja mnogo strokovnega, pedagoškega in psihološkega znanja in osebne kreativnosti. Danes v šoli ne učimo samo »risati«, temveč nasploh oblikovati in ceniti vse likovne vrednote, tudi slikarske, plastične in arhitektonske. To je likovni pouk, ki naj bo zaradi tega učni predmet in ne le učno področje, kakor je zanj po novem določen naziv.

Če vemo, da je estetska vzgoja v naši državi pravilno ocenjena in da je likovna vzgoja tisti del estetske vzgoje, ki vodi v napredno kulturo gledanja in oblikovanja, da je estetsko oblikovanje del materialne kulture in če vemo, da so emotivna spoznanja potrebna vsakemu intelektualnemu spoznanju, da je intuicija začetek vsakega večjega izuma in globljega znanstvenega dela, da mora biti likovni pouk osnova vsakega študija, tehničnega, biološkega, medicinskega, da je potreben žurnalistiki, književnosti, filmu, scenografiji in aranžerstvu ter vsaki kvalificirani dejavnosti v obrti in industriji — potem ne moremo razumeti, zakaj je po novem učnem načrtu za osnovne šole določenih za likovni pouk manj učnih ur, kakor so jih imele za ta pouk stare osnovne šole.

Zanimivo je, da je likovni pouk prikrajšan na času prav tam, kjer se vrši najtežji prehod od emocionalnega oblikovanja k zavestnemu oblikovanju po prirodi — v 6., 7, 8. razredu, kjer naj učenec pridobi največ likovnega znanja in največ ročnosti in spretnosti, ko zaključuje prvo fazo svojega šolanja. V LR Hrvatski in v Bosni in Hercegovini so to vprašanje ugodno rešili, ko so določili za likovni pouk tudi v 6., 7. in 8. razredu po dve učni uri.

Podobno je z učnimi urami na gimnaziji, kjer se estetski predmet imenuje »umetnost«. V ta pojem sta vključeni likovna in glasbena umetnost. V zveznem učnem načrtu je predpisana tako obširna učna snov, da jo je mogoče ob predpisanih učnih urah obdelati le informativno in verbalno, pri čemer odpade vsa kreativna aktivnost in praktično delo dijakov. Za gimnazijo družbeno-jezikovne smeri je določenih za predmet »umetnost« v prvem razredu dve uri, v drugem in tretjem razredu po ena ura in v četrtem razredu dve uri. Za gimnazije prirodoslovno-matematične smeri pa v 1. razredu dve uri in v 2. razredu ena ura. Tretji in četrti razred sta brez predmeta »umetnost«.

Prav tako na naših strokovnih šolah vprašanje likovnega pouka ni urejeno. Ponekod nadomešča likovni pouk tehnično risanje kot edina likovna dejavnost brez svobodnega kreativnega oblikovanja. Vprašujemo se, ali bodo bodoči kvalificirani delavci lesne, geodetske, gradbene, strojne, grafične, tekstilne, gostinske itd. stroke brez likovnega pouka usposobljeni za organizacijo dela, ali bodo imeli tisto senzibilnost za estetske forme proizvodov in podobno?

Ovire za pravilno in uspešno izvajanje likovnega pouka pa so razen omenjenega še pomanjkanje delovnega prostora v šolah — tudi v novih šolskih zgradbah iz nerazumljivega vzroka zaman iščemo potrebnih prostorov za risalnice in kabinete — dalje pomanjkanje potrebnega materiala, zlasti pa pri nekaterih pomanjkanje razumevanja. Ljudje ne razumejo reorganizacije pouka »risanja« v likovni pouk, ki je v skladu z zahtevami splošne reorganizacije našega šolstva, v skladu z dejavnostnim poukom, v praktičnem odkrivanju, spoznavanju in ocenjevanju estetskih vrednot oblikovanja. Ne razumejo tega sprožila za osvobajanje v človeku zasidranih vrednot, za obogatitev emocij in invencij ter za oblikovanje individualnih ustvarjalnih sposobnosti. Ne vedo, da lahko vse to bogastvo odkrije in oblikuje likovni pouk. Ljudje laže razumejo, da brez žage, klešč, pile, žebljev, delavnice itd. ne more biti tehničnega pouka, kot pa, da brez papirja, barve, mavca, gline otrok ne more dojeti osnov estetskega oblikovanja.

Ker danes nekatera vodstva osnovnih šol ne pripisujejo likovnemu pouku važnosti in se ne pobrigajo za strokovno učno moč, ali pa obremenijo strokovnjaka z drugim delom, ki se jim zdi važnejše ko likovni pouk, ali pa odvzamejo delovni prostor, češ da se ono malo risanja lahko vrši tudi v razredu, bo treba ljudem dopovedati, da je vse to moreče in boleče, ker se končno tudi likovniki čutimo odgovorne, kakšni bodo naši bodoči industrijski, obrtni, pohištveni, tiskarski, krojaški, gradbeni itd. izdelki. Ali bodo imeli razen neoporečne funkcije tudi neoporečno formo in ali se bodo ob tem in ob umetniških stvaritvah naši delovni ljudje znali opajati in se veseliti?

Jeseni: izredni študij na VPŠ

Republiški Svet za šolstvo je imel 25. maja redno sejo, ki jo je vodil predsednik tov. Vladko Majhen. Na dnevnem redu je bila vrsta predlogov, ki jih je moral Svet potrditi, in drugo. Tako je Svet potrdil predlog zakona o ustanovitvi Višje pomorske šole v Piranu, predlog zakona o ustanovitvi Višje pravne šole v Mariboru, predlog zakona o ustanovitvi Višje agronomske šole v Mariboru, dalje predlog zakona o Visoki šoli za telesno vzgojo v Ljubljani; potrdil je pravilnik o izrednem študiju na Višji pedagoški šoli, odredbo o učnih predmetih na strokovnih šolah, ki se štejejo za predmete teoretičnega strokovnega pouka določene specialnosti, predmetnik in učni načrt za industrijske kovinarske šole za odrasle; imenoval je nove profesorje Višje komercialne šole v Mariboru, imenoval komisijo za učila in šolsko opremo in potrdil predlog o ukinitvi nižje gozdarske šole v Idriji in vajenske šole v Križevcih.

Izredni študij na VPŠ, kot ga ureja predlog pravilnika, je namenjen v prvi vrsti tistim učiteljem, ki so leto in več študirali kot redni slušatelji VPŠ, a tega študija niso dokončali zaradi neugodnih razmer in nezadostne pomoči; teh je okoli 200. S tem jim bo omogočeno — in razen tega seveda še vsem drugim, zlasti mladim učiteljem, ki poučujejo na stopnji razrednega pouka, da bodo dosegli kvalifikacijo predmetnega učitelja.

Po podatkih poročil osnovnih šol primanjkuje v letošnjem šolskem letu na teh šolah preko 1000 predmetnih učiteljev. To število je razvidno tudi na podlagi letošnjega razpisa prostih službenih mest. Pri vrsti predmetov je položaj prav pereč; pri tujih jezikih in matematiki poučuje le 36 % kvalificiranih učnih moči, pri slovenščini pa do 50 %. Na 360 popolnih osnovnih šolah je za glasbeno vzgojo samo 70 kvalificiranih učiteljev, 120 za gospodinjski pouk in 200 za telesno vzgojo (s srednjo, višjo in visoko strokovno izobrazbo). Zlasti je še pereče pomanjkanje učiteljev za tehniško vzgojo!

VPŠ bo pripravila ustrezne učne načrte za izredni študij. Svet za šolstvo LRS pa bo na prihodnji seji razpravljal o posameznih študijskih skupinah izrednega študija.

KULTURNI GLOBUS

Zveza likovnih pedagogov. Konec maja je bila v Beogradu osnovana Zveza likovnih pedagogov Jugoslavije. Na ustanovni skupščini so razpravljali o metodiki dela pedagogov na področju upodabljajoče umetnosti, o izdajanju ustreznega gradiva ter o estetskem izobraževanju odraslih. Skupščina je sprejela statut likovnih pedagogov Jugoslavije ter izvolila predsedstvo.

Zaprli so filmski studio v Nici. Drugi največji francoski filmski center v Nici »Victorine« so pred kratkim zaprli. Davčna uprava mesta Nice je po dolgotrajni pravdi dosegla, da so zaprli ateljeje filmske družbe. V dobrih dvajsetih letih so v tem ateljeju posneli 250 francoskih filmov. Zdaj pa preti, da bo ostalo brez posla okoli 1000 statistov, 150 tehnikov in večje število stalnega osebja.

Nove risanke za ameriško televizijo. Filmski studio »Zagreb film« pripravlja novo serijo risank za ameriško televizijo. Že poprej so odposlali naše risanke ameriški televizijski družbi in so se zelo pohvalno izrazili o kvaliteti in vsebini naših risank. Sedaj najavljajo zagrebški umetniki za risanke sledeče filme: »Chagrinova koža« po Balzacu, »Dva polža« po pesmi Jacquesa Preverta, »Deček in žoga«, »Spomladanski zvoki«, po noveli Ranka Marinkoviča pa »Lopov«.

V Bruxellesu kongres esperantistov. Svetovni kongres esperantistov bo letos v Bruxellesu od 30. julija do 6. avgusta. Na kongresu bo sodelovalo približno 2000 zastopnikov iz 40 držav. Kongresa se bodo udeležili tudi jugoslovanski esperantisti.

»Bolšoj teatr« bo gostoval v Londonu. V londonskem »Royal Albert Hallu« bo gostoval baletni ansambel moskovskega gledališča »Bolšoj teatr«. Znamenita baletna skupina bo nastopala v Londonskem gledališču od 27. junija do 17. julija. Upravnik londonskega gledališča je mnenja, da na gostovanje gostov ne bo vplival razvoj svetovnih političnih dogodkov.

Festival plesov in pesmi bo v Kopru. V poletnih mesecih obetajo v Kopru več kulturnoumetniških prireditev. Med temi bo od 3. do 7. avgusta festival jugoslovanskih plesov in pesmi. Na tej zanimivi prireditvi bodo sodelovali ansambli: »Kolo« in »Branko Krsmanović« iz Beograda, »Tanec« iz Skoplja, »Lado« iz Zagreba, »Gavrilo Princip« iz Sarajeva ter »France Marolt« iz Ljubljane. V tem času bo v Kopru simpozij jugoslovanskih etnografov in razstava naše folklore.

Odkritja danskih arheologov. Danska znanstvena ekspedicija v Siriji je naletela v bližini Daruka na ruševine, ki pričajo o nekdanjem mestu. Arheologi cenijo, da je mesto obstajalo že 4000 let pred našim štetjem. Ista ekspedicija je odkrila na obali Mediterana v bližini Sukasa ostanke mesta, ki je staro 3000 let. To sta doslej najstarejši odkriti mesti na svetu.

Risanke na filmskem festivalu v Mannheimu. Konec maja je bil v Mannheimu festival, kjer je sodelovala tudi naša država z izborom kratkometražnih, dokumentarnih in risanih filmov. Med risankami je tudi »Piccolo« Dušana Vukotića, ki je bil že dvakrat mednarodno nagrajen. Rezultati tega festivala še niso znani.

Astronomija s pomočjo raket. V ZDA so montirali na raketo astronomski teleskop ter raketo izstrelili v višino 100 kilometrov. Astronomska zapažanja so prenašale med letom posebne elektronske naprave. Ker so bile observacije izven zemeljske atmosfere, so prišli astronomi do nekaterih novih podatkov, saj se je povečalo vidno polje teleskopa.

Zanimiva izjava J. P. Sartra. V enem izmed številnih intervjujev, ki jih je imel francoski književnik J. P. Sartre, ko je bival v naši državi, je med drugim dejal na vprašanje, katero francosko delo bi priporočal za prevod: »Nimam potrebe, da priporočam katerokoli delo. Prepričal sem se, da je književnost moje domovine bolj poznana v Jugoslaviji kot pa v Franciji.«

Zaradi rasizma brez televizije. Južnoafriška Unija bo brez televizije, ker bi lahko televizija »ogrozila superiornost bele rase«. To je izjava iz ministrstva za pošto.

Z OBČNEGA ZBORA DRUŠTVA MUZEALCEV SLOVENIJE

Muzeji - ljudska izobraževališča

Vsakoletni občni zbor društva daje muzejskim uslužbencem edino možnost, da se zberejo iz vseh muzejev in galerij v Sloveniji, porazgovore o svojem delu, ogledajo muzeje in spomenike v bližnji okolici, kjer se zbor vrši. Letošnji občni zbor je bil 21. maja v Bovcu in udeleženci so si ogledali spomenike v okolici Bovca, Kobarida in muzej v Tolminu. Občni zbor je odprl predsednik društva dr. Anton Polenec, ravnatelj Prirodoslovnega muzeja v Ljubljani.

Tajniško poročilo je zajelo vso dejavnost društva in kljub temu, da je vseh članov le nekaj nad 150, je društvo opravilo mnogo koristnega dela. Do lani, ko je bil v jeseni ustanovljen Sindikat prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije, je društvo imelo tudi sindikalno funkcijo. Od takrat so uslužbenci muzejev včlanjeni v sindikalne podružnice prosvetnih in znanstvenih delavcev, še nadalje pa imajo svoje strokovno društvo. Ker so lani konservatorji ustanovili posebno strokovno društvo, so bila izpremenjena stara pravila društva na letošnjem občnem zboru.

Sedaj je odprtih v LR Sloveniji 40 muzejev in zbirk. V obdobju 15 let po osvoboditvi, v katerem je bila ustanovljena večina muzejev, so ti zbrali izredno veliko predmetov. Vsi ti služijo proučevanju preteklosti in so istočasno ponazorila, ki manjkajo našim šolam. Muzeji so v prvi vrsti prosvetne ustanove in v republiškem muzejskem zakonu je to podčrtano. Njihova glavna naloga je skrb za izobraževanje poleg zbiranja in urejanja gradiva. Zato morajo muzeji skrbeti za znanstveno prikazovanje gradiva na poljuden način. Muzeji so sinteza znanosti in prosvete, kakor je dejal v pozdravnem govoru zastopnik hrvatskega društva muzealcev. Prosvetno-izobraževalni nalogi so muzeji v Sloveniji odmerili mnogo časa in naporov. V letu 1959, ki je bilo v znamenju razstav, združenih s proslavami 40-letnice ustanovitve KPJ, je obiskalo vse muzeje nad 700.000 oseb. Skoraj vsak drugi Slovenec je bil v muzeju. To je tako visoka številka, da bi morali o njej kaj več spregovoriti, kadar se razpravlja o pomenu in vlogi muzejev. Denimo, da se je le polovica teh obiskovalcev poglobila tudi v gradivo, je že to izredno velik vzgojni uspeh. Vlogo muzejev v sedanji družbi naša javnost že pravilno vrednoti, kar priča obisk. Muzejske razstave, stalne ali občasne, so kakor odprta knjiga s številnimi ilustracijami, katero vsak rad bere. Izredno lepo število razstav je bilo lani iz naše najnovejše zgodovine narodno-osvobodilnega boja. Društvo je mnogo storilo za čimboljšo povezavo šol z muzeji. Da ne bi šole več prirejale le tako zvane leteče obiske in se smotrno pripravile na obiske v muzejih, je društvo priredilo poseben posvet s Svetom za šolstvo LRS. Posamezni muzeji so se povezali s šolami in aktivi prosvetnih delavcev. V pripravi je tudi posebna knjiga »Šole in muzeji«, ki jo bo založila Državna založba Slovenije in bo jeseni na knjižnem trgu. V njej bo pregled vseh muzejev, galerij in njihovih zbirk v Sloveniji s podrobnimi vpisi gradiva. Knjiga bo dober pripomoček šolnikom pri izbiri ponazoril — predmetov, ki jih imajo muzeji. Tudi ekskurzije v muzeje bodo zato lahko smotrno pripravili.

Za letošnji »Teden muzejev« je bila odprta vrsta razstav v muzejih pod geslom »Spoznavaj svoj kraj«. Lahko trdimo, da so te razstave mnogo pripomogle k poznavanju krajevne zgodovine. Žal je letošnji teden bil istočasno s pomladanskimi počitnicami in je bil obisk šol zato manjši. Občni zbor je bil mnenja, naj bi v bodoče ta teden priredili v mesecu maju. Za drugo leto pripravljajo muzeji NOB in oni, ki imajo take oddelke, posebne razstave v proslavo 20-letnice ljudske vstaje.

Strokovno delo društva se je razvijalo v sekcijah. Na občnem zboru sta poročali etnografska in arheološka sekcija. Poročilo arheološke sekcije je bilo temeljito in je res podoba stanja arheoloških zbirk in dela v naših muzejih, kakor je to poudaril referent tov. Gabrovec. Napotki in dognanja te sekcije bodo koristila vsem, ki imajo posla z arheologijo.

Jeseni bo v Beogradu posvet sekcije ICOMA za lokalne muzeje, ki ji predseduje tov. Hanova iz Beograda. Na občnem zboru je tov. Teply Bogo pojasnil namen te sekcije in važnost zbiranja podatkov za posvet v Beogradu. V okviru UNESCO se je društvo vključilo v akcijo Vzhod-Zahod, ki naj zbližuje narode in jih seznanja s kulturnimi vrednotami, da bi premostili obstoječa protislovja med državami različnih družbenih sistemov.

Celoten potek občnega zbora je pokazal, da niso muzeji ustanove, ki zbirajo le starine in jih strokovno urejajo, temveč da kulturno dediščino preteklosti posredujejo sodobnikom, in sicer tako, da ti spoznajo, v kakšnih pogojih so predniki živeli in kako težak je bil boj naprednih sil za dosego današnje družbene ureditve. Muzeji niso več le ustanove, ki bi jih obiskovali ljubitelji starin in umetnosti, postali so ljudska izobraževališča, v katera prihajajo mladi in stari, da se kaj naučijo. Muzeji služijo napredku in so tesno povezani s šolami, kulturnimi ustanovami, gospodarskimi in družbenimi organizacijami in političnim življenjem naroda. Morajo biti odraz vsega, kar se je in kar se dogaja v narodu. To vlogo izpolnjujejo bolj ali manj že sedaj, pač, kolikor jim to dopuščajo materalna sredstva. **FO**

Likovni krožek Pionirske knjižnice v Ljubljani

Popravek

V 2. nadaljevanju razprave Nega glasu (PD št. 11) se mora v tretjem stolpcu zgoraj stavek pravilno glasiti: Kasneje povišamo njegovo trajanje na 15, na 20 in končno na 25 *sekund* (ne minut!).

NEGA GLASU

(Nadaljevanje)

Kakor je razvidno iz zgornjega vadimo vse te vaje z enim konzonantom in enim vokalom, toda kmalu preidemo na več vokalov oziroma na izmenjavo vokalov n. pr. tako: vvvvvvveevvvaavvvoovvvuuvv ali ffffiiffeeffaafffoofffuufff. S tem se izognemo predolgim, statičnim legam govoril, ki ne koristijo lepoti glasu. Vse te vaje lahko vadimo tudi s pripogibovanjem ali s predklonom, posebno še v začetku, ko še ni dobro utrjeno kombinirano dihanje in mehka nastava.

Ko smo te vaje dobro utrdili, si napravimo načrt za vsakodnevno urjenje, v katerega vnesemo vse glavne vaje, vendar mora biti iz vsake skupine vaj vsaj po ena. Vrstni red in dolžino izvajanja ter vaje same večkrat menjavamo. Vedno pa vadimo v dobro prezračeni sobi ali pri odprtih oknih, če je letna doba za to primerna.

HIGIENA GLASU

Najnevarnejša za glas je šolska doba. Večina učiteljev in profesorjev govori preglasno in tudi više kot v povprečnem občevalnem govoru. To je znani šolski ton, ki ga otroci nehote posnemajo, če so vprašani, če sami glasno berejo ali če govore in berejo v zboru. Otrok izvaja ta šolski ton s trdo nastavo, kar vse dovede do prevelikega naprezanja grla in s tem do utrujenega glasu, a tudi do hripavosti.

Govorjenje ali branje v zboru ima poleg dobrih strani to napako, da učenec nima kontrole nad svojim glasom in govorom, zaradi česar pride dostikrat do prekričevanja in poviševanja glasu. Zato naj učitelj vedno pazi, da ne bo zborno branje in zborni govor preglasen, temveč umirjen in v navadnem pogovornem glasu.

Skrajno nujno je, da izgine ta šolski ton in sploh preglasno govorjenje v šoli. Učitelj sam naj bo zgled za to in naj govori umirjeno, jasno in brez prisiljenega poviševanja glasu, kar vse lahko doseže z dobro govorno tehniko.

Važen pogoj za dober glas je tudi disciplina. V nediscipliniranem razredu je vse preveč prekričevanja učenca po učencu in preglasnega govorjenja.

Na kakovost glasu moramo prav posebno paziti pri petju sploh in pri petju v zboru. Pesmi skrbno izberemo glede na glasovni obseg otrok. Pri skupnem ali zborovskem petju otroci ne morejo kontrolirati svojega glasu s sluhom, zato radi premočno pojo in tudi slabo izkoriščajo izdih. Na vse to naj učitelj ali zborovodja skrbno pazi, ker je pravilno petje zelo koristno za razvoj glasu, za izboljšanje dihalne tehnike, za ojačevanje delovanja grla, prsnih in trebušnih mišic, za povečanje pljučne kapacitete itd., a ima obenem še velik vpliv na otroka v emocionalnem in estetskem pogledu.

Če je otrok prehlajen, mu ne dopustimo, da bi govoril preveč, takrat naj tudi ne poje. Isto velja za učitelja. Zaveda se naj, da si v tem stanju z daljšim govorjenjem zelo kvari glas, ki naj bi mu dolga leta služil. Zato je prav, če takrat vsaj za en dan ali dva izpreže, ker bo s tem obdržal svoj glas dalj časa gibčen in prožen.

Navzlic vsej pozornosti se glas pri veliki in stalni uporabi pri pouku in predavanjih le precej utrudi. Zato bi bilo prav, če bi prosvetni delavci v počitnicah hranili svoj glas in se ta čas bavili z drugim delom, ker bi potem prišli jeseni v šole s svežim in spočitim glasom in dobrim razpoloženjem.

Posebno moramo paziti na glas v dobi mutacije. Vse navedeno o higieni glasu zadobi v tem času še večji pomen. Fantje in dekleta naj takrat ne pojejo ali naj pojejo čimmanj, a tudi govore naj ne preveč.

Paziti moramo na čistost šolskih prostorov, posebno razredov. Ker imajo skoraj povsod po dve izmeni, ostane razred po prvi neizogibno nečist in poln slabega zraka in bakterij. Zato naj se takoj po pouku prve izmene razred dobro očisti, dobro prezrači in ogreva. Pri petju in govorjenju dihamo skoraj povsem skozi usta, zato pride slab zrak direktno v grlo in pljuča. Pri navadnem dihanju dihamo namreč skozi nos, ki ogreje zrak za 19 stopinj Celzija, ga reši več ali manj vseh neprijetnih sopotnikov in ga primerno ovlaži.

Če je v razredih centralna kurjava ali železne peči, moramo poskrbeti za dovoljno količino vlage, ker presuh zrak kvarno vpliva na grlo in na glas.

Vsakdo, ki mu je glas potreben v poklicu, naj se varuje prehladov, infekcij itd., kolikor je le mogoče, predvsem pa naj govori čimmanj na mrzlem zraku, ker pride ta direktno na glasilke in jim škoduje. Po drugi strani naj se fizično utrjuje in vzdržuje primerno svoji starosti. Vadi naj primerne vaje za glas in dihalne vaje, ker te izboljšujejo splošno človekovo zdravje in dvignejo odpornost celotnega organizma. Globoko dihanje pospešuje biološko funkcijo krvi in krepi pljuča in njihovo vitalnost. Vse te vaje vplivajo tudi na pravilno držanje hrbtenice in na gibčnost vratnih ter prsnih kosti in mišic.

Redne glasovne in dihalne vaje vplivajo na glasilke, da ostanejo dolgo časa prožne, a grlne mišice pridobijo na velikosti, moči in prožnosti. S tem pa raste jakost in zdržnost glasu samega, ki ostane do pozne starosti gibčen in zveneč.

Pred pevskimi nastopi, predavanji in poukom ne smemo preveč jesti, ker s tem oviramo prepono v njenem delovanju in zato nima glas nosilnosti.

Ob zaključku polagam na srce vsem učiteljem, profesorjem in pevskim pedagogom, da naj skrbno pazijo na glasove otrok in na svoj glas, ker bodo s tem koristili njim zaupanim otrokom, pa tudi sebi.

Pripomba.

Da bo resnost tega problema bolj očitna, bi omenil rezultat prijav Centralni šolski polikliniki v Ljubljani glede težav z glasom, ki jih imajo prosvetni delavci na področju ljubljanskega okraja. Čeprav so bile vprašalne pole poslane le šolam na ožjem področju mesta samega — a vse ostale šole so bile obveščene le z nekaj vrstičnima noticama v Prosvetnem delavcu — se je javilo 151 prosvetnih delavcev, da imajo težave z glasom.

Mislim, da je ta tako nepopoln poizkus kontrole pokazal, da ne smemo tega problema podcenjevati, ampak ukreniti vse, kar je potrebno za njegovo izboljšanje, predvsem pa poskrbeti za to, da dobijo bodoči prosvetni delavci še za časa svojega študija vse osnove pravilne govorne tehnike.

Omerza Zdravko

Večerna politična šola

za prosvetne delavce v Ljubljani je zaključila prvi letnik

Večerna politična šola za prosvetne delavce ljubljanskega področja, ki je pričela z delom v oktobru preteklega leta, je z zaključkom prvega letnika pokazala rezultate svojih prizadevanj za pravilno ideološko usmeritev pouka.

Okrajni komite ZKS in Okrajna delavska univerza sta kot ustanovitelja politične šole za prosvetne delavce priredila 23. maja slovesen zaključek, na katerem je vodstvo šole izročilo slušateljem pismena priznanja o uspešnem delu. Slovesnosti so se udeležili predsednik ideološke komisije Okrajnega komiteja ZKS tov. Avguštin Lah, direktor okrajnega Zavoda za prosvetno pedagoško službo v Ljubljani tov. Franc Bohanec, direktor okrajne ljudske univerze tov. Jože Nedog ter ostali sodelavci večerne politične šole, ki so s predavanji v največji meri pripomogli k uspehu.

Tov. Lah je v kratkem nagovoru poudaril pomen ideološke vzgoje ne samo za dvig kvalitete učnega dela reformirane šole, ampak tudi za hitrejšo izgradnjo novih ekonomskih in političnih odnosov med ljudmi. Dejal je, da morajo prosvetni delavci z vsemi svojimi vzgojnimi prizadevanji podpreti zavesten in organiziran vpliv najnaprednejših družbenih sil na družbena dogajanja in da je ustvarjanje srečnejše bodočnosti tesno povezano z usposabljanjem mladih generacij za nove družbene naloge. Zato je vzgoja mladih ljudi izredno odgovorna naloga in zahteva od prosvetnega delavca, da razume ekonomske in družbenopolitične zahteve svojega časa. Vprav večerna politična šola ima nalogo, da prosvetnim delavcem posreduje širši in globji vpogled v družbeno-ekonomsko problematiko našega družbenega razvoja.

Slušatelji prvega letnika, 47 po številu, so dokazali, da so pravilno razumeli vsebino učno-vzgojnega smotra politične šole. Vsak je pismeno obdelal določeno temo, ki jo je potem tudi ustno utemeljil pred komisijo. Po splošni oceni so vse presegle povprečno raven, kar dokazuje, da so se slušatelji resno poglobili v svoje naloge, posebno pa so se odlikovali sledeči:

Godec Lovro s temo: »Buržoazna in socialistična demokracija«, France Jalen: »Kako družbeno upravljanje in samoupravljanje vpliva na razvoj osebnosti«, Wedam Vida: »Ali so cilji naše socialistične družbe v skladu z osebnimi cilji posameznika«, Arrigler Bojana: »Vzgojni vpliv družbenih organov in organizacij«, Petra Dobrilova: »Šola in komuna« in Kočevar Dana: »Vzori iz NOB za družbeno in moralno vzgojo«.

Prvi dve temi je ocenjevalna komisija nagradila z nagradama po 10.000 din.

Delo večernih političnih šol za prosvetne delavce je pravzaprav šele v začetku. Nenehen družbeni razvoj narekuje v bodoče še intenzivnejše delo, zato za prihodnje šolsko leto pričakujemo še večje zanimanje delavcev za vpis.

SLOVENJEGRAŠKI UČITELJI V ŽALCU

28. maja so učitelji slovenjegraške občine vrnili obisk učiteljem občine Žalec. To je bilo spet prisrčno srečanje kot pred letom dni v Slovenjem Gradcu. V pozdravnih govorih predsednikov obeh podružnic — tovarišev Pejovnika in Vižintina — je prišla ta misel še bolj do izraza, saj sta oba poudarila, da so taka srečanja nujna zaradi izmenjav misli o šolskem delu, delu sindikalne podružnice ter zaradi navezovanja osebnih stikov.

Na skupnem zborovanju, ki je bilo v lepi dvorani Hmeljarskega doma in ki so se ga udeležili poleg učiteljev še predstavniki oblastvenih, prosvetnih in političnih organov obeh občin, je govoril o razvoju partijskega in narodnoosvobodilnega gibanja v Savinjski dolini tov. Stane Terčak. V obširnem predavanju je pokazal na boj komunistov in zavednih Slovencev pred vojno in med njo ter prikazal, koliko žrtev je vzidala Savinjska dolina v stavbo naše svobode.

Po skupnem kosilu so si člani obeh podružnic ogledali Hmeljarski inštitut, nato pa še rimske izkopanine v Šempetru.

V program obiska je bila vključena tudi dramska predstava Celjskega gledališča. (»Korczak in otroci«). Posebno ta je zapustila nepozabne vtise.

Po večerji je sindikalna podružnica učiteljev in profesorjev žalske občine priredila družaben večer na čast slovenjegraškim gostom.

Žalsko srečanje slovenjegraških in žalskih učiteljev bo ostalo vsem udeležencem v nepozabnem spominu.

T. T.

Poklicna svetovalnica je razdelila nagrade

Ob mesecu usmerjanja v poklice je razpisal upravni odbor Okrajne posredovalnice za delo v Ljubljani nagradno knjižno tekmovanje za najbolje izdelano nalogo na temo »KAM SEDAJ« in »RAZMIŠLJANJE OB KONCU OSEMLETNEGA ŠOLANJA«. Ti dve nalogi so lahko pisali vsi dijaki, ki končujejo letos osemletno obvezno šolanje.

V smislu tega tekmovanja so bile v soboto 21. maja razdeljene učencem, ki so jim naloge najbolje uspele, lepe knjižne nagrade in to na svečan način, ki jo potekal v restavracijskih prostorih hotela Bellevue. Slovesnost, ki je bila gotovo prva te vrste v Ljubljani, je začel v imenu Posredovalnice za delo Lojze Gornik, ki je med drugimi čestital mladini in pozdravil navzoče predstavnike uprav za delo, predvsem direktorja Jožeta Debelaka, nakar se je na lepi glasbeni ravni odvijal kulturni program. Sodelovali so gojenci Srednje glasbene šole — instrumentalisti in pevci — vmes so bile brane najboljše naloge. Naloge so pokazale, da so mnogi mladinci vprašanje poklicnega usmerjanja sprejeli kot problem, ki ga je potrebno proučiti z vso resnostjo. Saj gre v največ primerih za odločitev za vse življenje. Karakteristično je, da so se dobro postavili »deželani«, zlasti Stična, medtem ko Ljubljančane ne bi ocenili s tolikim priznanjem.

Dragocene knjige je razdelila prosvetna inšpektorica za strokovne šole in članica predavateljskega aktiva biroja Zora Kolarjeva.

Svečana razdelitev knjižnih nagrad je svoj namen vsekakor dosegla — zahvala gre tudi direktorju Gostinske šole Danilu Sbrizaju, ki je šel prirediteljem na roko

Dijaki razstavljajo

V počastitev Dneva mladosti so dijaki in vzgojitelji Doma TSS zbrali najboljše fotografije za razstavo. Letos je bil ustanovljen fotoklub, ki je pritegnil lepo število dijakov. Uredili so si temnico, nabavili potrebni material, pri pouku o fotografiranju pa jim je požrtvovalno predaval tov. Vlastja Simončič. Številni dijaki, ki so poslušali začetni tečaj, bodo lahko prihodnje šolsko leto nadaljevali z višjim kurzom.

Na fotorazstavi so odbrali najboljše fotografije dijakov, nekaj posnetkov pa so prispevali tudi vzgojitelji, ki živahno sodelujejo in nudijo pomoč dijakom. Posebna strokovna komisija je odbrala najbolj uspele fotografije ter podelila nagrade in pohvale. Dijaki so z velikim zanimanjem obiskovali razstavo, marsikomu pa je bila prav ta razstava v vzpodbudo za fotografsko delo in mu dala pogum, da bo tudi prispeval lastna dela za razstavo, ki bo prihodnje šolsko leto.

Dr. Jože Potrč na proslavi

prosvetnih delavcev Pomurja

V soboto 28. maja so se v Murski Soboti zbrali prosvetni delavci Pomurja — okrog 500 po številu. Proslava je bila v dvorani kina in je lepo uspela. Med vidnejšimi predstavniki javnega življenja so prisostvovali: član CK ZK Slovenije dr. Jože Potrč s soprogo Emo — znano sindikalno delavko, predstavnik Republiškega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Miro Ravbar, predsednik OLO Murska Sobota Rudi Čačinovič in drugi.

O bojih za osvoboditev tega dela Slovenije in uspehih prosvetnih delavcev v zadnjih 15 letih v Pomurju je govoril tovariš Janko Belec. Potem ko so zborovanje pozdravili pionirji in soboški učiteljiščniki, je v imenu OLO Murska Sobota spregovoril ljudski poslanec Franc Šebjanič. Dal je vse priznanje prosvetnim delavcem Pomurja. »Vemo za vaše težave, pa tudi za vaše uspehe pri delu,« je dejal med drugim. »Sami pa tudi veste, da se dobremu učitelju nikoli ne da poplačati njegovo delo z denarjem.« Vendar so sklenili, v znak priznanja, vsako leto z denarno nagrado obdariti najbolj zaslužne prosvetne delavce svojega območja. Letos je to nagrado prejel dolgoletni delavni prosvetni delavec, šolski upravitelj in inšpektor tov. Bogomir Gregoršek.

V nadaljevanju slovesnosti je govoril dr. Jože Potrč o temi »marksistična etika«. Njegova razglabljanja so zbrani sprejeli s toplim odobravanjem. Načel je vrsto zelo aktualnih vprašanj in jih osvetlil z gradivom iz literature in primeri iz prakse.

Učiteljski pevski zbor »Slavko Osterc« iz Maribora je pripravil dobro izbran spored pesmi in s njim navdušil poslušalce.

Ob dnevu prosvetnih delavcev Pomurja je delegacija položila tudi vence k spomeniku v NOB padlih prosvetnih delavcev, k spomeniku zmage in spomeniku narodnega heroja Štefana Kovača.

V okviru poslav je bila še otvoritev razstave likovnih umetnikov Pomurja, ogled Študijske knjižnice in muzeja ter nazadnje družabna prireditev.

Nova šola v Velenju

Za rojstni dan maršala Tita so v Velenju odprli novo šolo. Imenovali so jo po prvoborcu in prosvetnem delavcu Mihi Pintarju-Toledu. Stavba, zgrajena v paviljonskem sistemu ima 16 svetlih učilnic, prostorno telovadnico, ki so jo doslej v Velenju zelo pogrešali, dvorano za prireditve, delavnice za tehnični pouk, kuhinjo in več drugih prostorov. Tudi okolico šole so učenci pod vodstvom učiteljev lepo uredili, saj so opravili nad 11.000 prostovoljnih delovnih ur.

Šola bo imela tudi toplo vodno ogrevanje in bo tako prijetna tudi pozimi. Notranjost šole je vsa ozvočena. Tako se bodo jeseni lahko pri pouku posluževali sodobnih audiovizualnih sredstev. Učiteljski kolektiv je z ravnateljem ob tej priložnosti dokazal delovno vnemo. Takšno priznanje je ob otvoritvi tudi prejel od predsednika občine.

Nova šola še ne bo imogla sprejeti vseh šoloobveznih otrok, zato bo potrebno takoj pričeti z gradnjo še ene osnovne šole v Velenju

-Š-

RAZPIS

Na podlagi uredbe o potrjevanju šolskih učbenikov in priročnikov (Ur. l. LRS, št. 18-85/58) in na predlog komisije za učbenike in priročnike pri Svetu za šolstvo LRS, sekretariat Sveta za šolstvo LRS

razpisuje

naslednje učbenike:

1. Spoznavanje prirode za 6. razred osnovnih šol;
2. Slovensko berilo za 6. razred osnovnih šol;
3. Slovenska jezikovna vadnica za 6. razred osnovnih šol;
4. Ruska vadnica za 5. razred osnovnih šol;
5. Ruska vadnica za 6. razred osnovnih šol;
6. Nemška vadnica za 6. razred osnovnih šol;
7. Francoska vadnica za 6. razred osnovnih šol;
7. Francoska vadnica za 6. razred osnovnih šol;
8. Angleška vadnica za 7. razred osnovnih šol;
9. Zemljepis za 6. razred osnovnih šol;
10. Zgodovina za 6. razred osnovnih šol;
11. Tehnični pouk za 6. razred osnovnih šol (priročnik za učitelje);
12. Gospodinjstvo za 6. razr. osn. šol (priročnik za učitelje);
13. Osnovna nega bolnika (za zdravstvene šole);
14. Živčne in duševne bolezni in duševna higiena (za višje zdravstvene šole in zdravstvene šole II. stopnje);
15. Mikrobiologija (za višje zdravstvene šole in zdravstvene šole II. stopnje);
16. Higiena (za zdravstvene šole II. stopnje);
17. Kožne in spolne bolezni z nego bolnika (za višje zdravstvene šole in zdravstvene šole II. stopnje).

Skripta:

1. Nega bolnika z notranjimi boleznimi in dietalno prehrano za bolničarske šole;
2. Nega bolnika s kirurškimi boleznimi za bolničarske šole;
3. Otroško zdravstvo za zdravstvene šole II. stopnje ter za šole za usposabljanje odraslih za poklic bolničarja;
4. Higiena žene in materinstvo za bolničarske šole;
5. Hranoslovje s teorijo kuhanja normalne in dietalne prehrane (za bolničarske šole in šole za sestre);
6. Gospodinjstvo za bolničarske šole, šole za babice in šole za otroške negovalke;
7. Tuberkuloza (šole za medicinske sestre);
9. Zdravstvena vzgoja (šole za medicinske sestre);
10. Statistika (za šole za medicinske sestre, sanitarne tehnike, priročnik za strokovne izpite v zdravstveni stroki in za posebne izpite za pridobitev nazivov višje vrste v zdravstveni stroki).

Razpisani učbeniki in skripta morajo ustrezati glede snovi same, njene razporeditve in obsega predpisanim učnim načrtom.

Pisci, ki se bodo udeležili natečaja, se morajo najkasneje do 30. junija t. l. pismeno prijaviti komisiji za učbenike in priročnike pri Svetu za šolstvo LRS, kjer dobe tudi potrebna navodila.

Rokopise razpisanih učbenikov in skript je treba predložiti komisiji za učbenike in priročnike pri Svetu za šolstvo LRS v treh izvodih najkasneje do 31. decembra 1960.

Sekretariat Sveta za šolstvo LRS razpisuje nagrade za naslednje učbenike:

a) za učbenik naveden zgoraj pod št. 1 — tri nagrade (200.000 din, 150.000 din, 75.000 din);
b) za učbenike, navedene zgoraj pod št. 2, 14, 15 — tri nagrade (100.000 din, 75.000 din, 50.000 din);
c) za učbenike navedene zgoraj pod št. 3, 4, 5, 6, 7, 8 — tri nagrade (150.000 din, 100.000 din, 50.000 din);
č) za učbenike, navedene zgoraj pod št. 9, 10, 11, 12, 13 — tri nagrade (150.000 din, 75.000 din, 50.000 din);
d) za učbenik naveden zgoraj pod št. 17 — tri nagrade (75 tisoč din, 60.000 din, 40.000 din).

Poleg ene izmed navedenih nagrad (pod a, b, c, č, d) prejme pisec učbenika, ki bo potrjen za natis, tudi avtorski honorar.

Sekretariat Sveta za šolstvo LRS bo na predlog komisije za učbenike in priročnike pri Svetu za šolstvo LRS odločil, kateri izmed rokopisov se nagrade, s katero razpisanih nagrad in katere bo odobril za natis.

Nagrado za razpisani učbenik podeli sekretariat Sveta za šolstvo LRS na predlog komisije lahko tudi za učbenik, ki sicer ne bo odobren za natis.

Ljubljana, 23. maja 1960.

Sekretariat Sveta za šolstvo LRS

Kaj pravite?

Mnogo lahko danes čitamo ali pa slišimo praviti, da manjka prosvetnih delavcev. Ob razpisu novih službenih mest pa se človek res zamisli. Šole rabijo nove učne moči, a stanovanja ni. Pa se to ponavlja pri nas že nekaj let. Ali se temu res ne da prav nič pomagati? Saj se dobijo v razpisu tudi svetle izjeme, kjer pa stanovanja so, a to samo v oddaljenejših krajih, ki pa se jih naši prosvetni delavci nekako boje. Pa vendar tudi ti kraji zaslužijo dobre učitelje in izvenšolske delavce. Treba se je vživeti in človek krepko občuti vso hvaležnost in naklonjenost tamošnjega prebivalstva.

Naj ob tej priliki navedem lep primer, kako znajo ljudje ceniti učitelja v kraju samem, kjer se le-ta nesebično žrtvuje in dela ne samo v šoli, temveč tudi po šoli. Ta kraj je Trojica-Žeje v domžalski občini. Tu je enooddelčna šola. Kraj je prav idiličen, zlasti za tistega, ki pride na izlet. Šolsko delo poteka ves dan, po šoli pa že čakajo množične organizacije, med katerimi ne manjka gasilske. Gonilna sila vseh je šolski upravitelj tov. Mihelič. Ta pa je pred kratkim težko obolel in je bil v življenjski nevarnosti. Treba je bilo transfuzije krvi. Tedaj so se brez vsake agitacije prostovoljno javili domačini in to 46 po številu in dali za svojega dobrega učitelja svojo kri ter mu rešili življenje.

Tako zna naše ljudstvo ceniti človeka, ki se nesebično žrtvuje zanj. Kaj pravite, ali se to ne sliši lepo? Ali se za take ljudi izplača delati in tudi nekaj žrtvovati? Takih in podobnih primerov bi lahko navedli še več, samo da o njih nihče in nikjer ne piše »Pa vendar«, bi lahko zapisali v naslov namesto »Kaj pravite«. Če bi naše dnevno časopisje začutilo potrebo malo več pisati o naših prosvetnih problemih, zlasti o šolstvu, in da bi posvetilo stalno rubriko v ta namen, mislim, da bi izginili marsikateri problemi, ki stoje danes pred nami in našimi komunami, ko razpisujejo službena mesta s pripombo, da stanovanja ni. Vzgoja naših otrok in delo med našim ljudstvom je tako velikega pomena za razvoj naše socialistične domovine, za njen prosvetni in kulturni dvig, da bi bilo treba storiti vse za odpravo takih pomanjkljivosti.

VODNIK NACE

VABILO

Vabimo mlade pevce kakor tudi mlade ženske solistke, ki imajo veselje do petja ali zborovodstva, da se včlanijo v naš zbor. Nemudoma sporočite svoj naslov!

Učiteljski pevski zbor Slovenije »Emil Adamič«
Ljubljana, Trg revolucije 18

RAZPIS

za vpis na Višjo pedagoško šolo v Ljubljani za šolsko leto 1960/61

V I. letnik se na posamezne skupine lahko vpiše naslednje število rednih slušateljev:

1. na skupino slovenščina-srbohrvaščina . . . 30
2. na skupino nemščina-slovenščina 20
3. na skupino angleščina-slovenščina 25
4. na skupino zgodovina-zemljepis ali zemljepis-zgodovina 20
5. na skupino matematika-fizika ali fizika-matematika 30
6. na skupino biologija-kemija 20
7. na skupino glasba 20
8. na skupino za likovno vzgojo, ki je vezana na katerikoli predmet, razen na zemljepis in tehnično vzgojo 15
9. na skupino tehnična vzgoja-fizika 30
10. na skupino za ortopedagogiko 20
11. na skupino za logopedijo 15

Vpišejo se lahko:

1. Na katerokoli skupino tisti, ki so z zaključnim izpitom končali učiteljišče, gimnazijo ali srednjo vzgojiteljsko šolo.

2. Diplomanti strokovnih šol se pa morajo vpisati na tiste predmetne skupine, ki ustrezajo njihovi predizobrazbi. Podrobne informacije o ustreznosti strokovnih šol dobe kandidati pismeno ali ustno v pisarni VPŠ. Sprejemne izpite opravljajo vsi kandidati za glasbo in likovno vzgojo.

3. Vpišejo se lahko tudi tisti, ki nimajo predpisane izobrazbe, če imajo najmanj štiri leta uspešnega praktičnega dela v gospodarstvu ali kaki drugi družbeni dejavnosti in če opravijo sprejemni izpit. Program sprejemnega izpita dobe kandidati pismeno ali osebno v pisarni VPŠ.

Višja pedagoška šola bo sprejemala prijave za vpis rednih slušateljev do 20. avgusta na naslov: VPŠ, Stari trg 34, Ljubljana. V prijavi, kolkovani s 50 din državne takse, naj kandidati navedejo kratek življenjepis in skupino, ki jo želejo študirati. Prijavi za vpis je treba priložiti tele priloge: 1. spričevalo o zaključeni izobrazbi, 2. mnenje šole, podjetja ali zavoda, kjer se je kandidat šolal ali bil zaposlen, o kandidatovih sposobnostih in nagnjenjih za bodoči vzgojiteljski poklic, 3. potrdilo zavoda ali podjetja, kjer je bil kandidat zaposlen, in trajanju zaposlitve ali prakse. Vse priloge morajo biti kolkovane s 30 din državne takse. Sprejemni izpiti bodo od 5. do 10. septembra. Vsak kandidat bo posebej obveščen o sprejemu oziroma o sprejemnem izpitu.

Razpis za vpis izrednih slušateljev bo objavljen posebej.

Šolski svet Višje pedagoške šole

Novo!

Izšli so Prispevki k psihologiji štev. 1. Izdaja Slovenska sekcija Združenja psihologov FLRJ. Na 251 straneh vsebuje knjiga 17 razprav s področja obče, razvojne, pedagoške, industrijske psihologije in psihologije izjemnih oseb.

Vsa naročila sprejema knjigarna Cankarjeve založbe, nebotičnik.

PROSVETNI DELAVEC

Izdajatelj: Republiški odbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS — List izhaja štirinajstdnevno — Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Drago Ham — Naslov uredništva: Ljubljana, Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva: 38-181 do 185, int. 381 — Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1 — Telefon uprave: 22-284 — Letna naročnina 300 din — Štev. čekovnega računa: 600-70/3-140 — Tiska ČZP »Ljudska pravica«

»DOM«

TRGOVSKO IZVOZNO PODJETJE ZA DOMAČO IN UMETNO OBRT

LJUBLJANA — MESTNI TRG 24

ODKUPUJE IN PRODAJA IZDELKE DOMAČE IN UMETNE OBRTI SLOVENIJE IN JUGOSLAVIJE

OGLEJTE SI BOGATO IZBIRO V NAŠIH DETAJLISTIČNIH TRGOVINAH V LJUBLJANI:

MESTNI TRG 24
CANKARJEVA 6
TITOVA 4
TRG REVOLUCIJE 5
MIKLOŠIČEVA CESTA
IN TRGOVINA V »KRESIJI«